

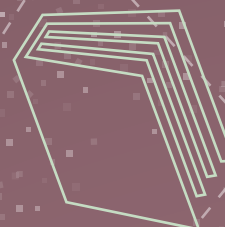
OECD360

SLOVENIJA

2015

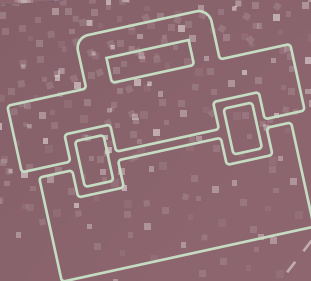
• Zelena rast

• Izobrazba

• Regionalna razsežnost

• Delo

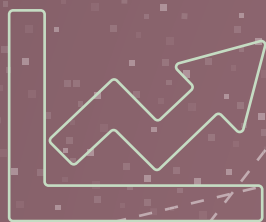

• Blaginja

• Razvoj

Kam se uvršča Slovenija?

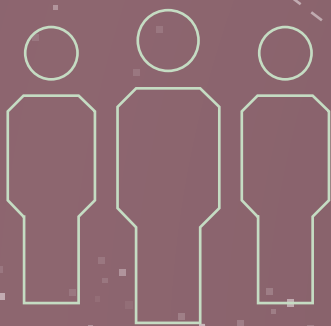

• Gospodarstvo

• Statistični podatki

• Socialna kriza

• Kmetijstvo

Odkrijte objave in dejavnosti OECD

www.oecd.org/bookshop

www.oecd-ilibrary.org

www.youtube.com/OECDiLibrary

www.twitter.com/OECD_Pubs

www.facebook.com/OECDPublications

Kazalo vsebine

Kam se uvršča **Slovenija**?

04	Predgovor generalnega sekretarja OECD Angel Gurría	26	Blaginja v Sloveniji
06	Slovenija in OECD	29	Ob dobrem upravljanju je napredek mogoč v vsaki regiji
09	Slovenija v številkah	33	Izobrazba ter veščine in znanja so vedno vse pomembnejši
13	Gospodarstvo Za gospodarsko rast 	37	Merjenje napredovanja k zeleni rasti
17	Ustvarjanje več in boljših delovnih mest 	41	Pogled na kmetijstvo prehranska varnost sveta
21	Od finančne k družbeni krizi 	45	Razvoj Produktivnost - naslednji izziv

Uvod

OECD na kratko

Poslanstvo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je spodbujanje politik, ki bodo izboljšale gospodarsko in družbeno blaginjo ljudi po vsem svetu. OECD je forum, v katerem sodelujejo vlade, da bi našle rešitve za skupne težave, delile svoje izkušnje in prepoznale najboljše prakse za spodbujanje boljših politik za boljše življenje. OECD že več kot 50 let prispeva k oblikovanju globalnih standardov, mednarodnih konvencij, sporazumov in priporočil za področja, kot so upravljanje, boj proti podkupovanju in korupciji, odgovornost podjetij, razvoj, mednarodne naložbe, davki in okolje. Sodelovanje, dialog, konsenz in strokovni pregled so gonilo OECD pri prizadevanju za močnejše, čistejše in bolj pošteno svetovno gospodarstvo in družbo.

Članice OECD so: Avstralija, Avstrija, Belgija, Češka, Čile, Danska, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Islandija, Italija, Izrael, Japonska, Kanada, Koreja, Luksemburg, Madžarska, Mehika, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Nova Zelandija, Poljska, Portugalska, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Švica, Turčija, Združeno kraljestvo in Združene države Amerike. Evropska komisija sodeluje pri delu OECD. OECD je v pristopnih pogajanjih s Kolumbijo, Latvijo in Rusko federacijo*. Sodeluje še z več kot sto gospodarstvi, vključno s ključnimi partnericami Brazilijo, Kitajsko, Indijo, Indonezijo in Južno Afriko.

www.oecd.org/about

* Dejavnosti, povezane s pristopnim procesom Ruske federacije, so trenutno preložene.

Ključni viri OECD

Spletno mesto OECD:

www.oecd.org

www.oecd.org/slovenia

Publikacije in podatki OECD:

www.oecd-ilibrary.org

in data.oecd.org/

OECD Observer:

www.oecdobserver.org/

Spletni dnevnik OECD:

www.oecdinsights.org

Vključite se

Forum OECD:

www.oecd.org/forum

Globalno parlamentarno omrežje OECD:

www.oecd.org/parliamentarians

Twitter: @OECD

#OECD360

Facebook:

www.facebook.com/theOECD

Če želite naročiti tiskane izvide, pišite na:

OECD.Bookshop@oecd.org

Spletne različice so na voljo na:

www.oecd360.org

Izražena mnenja in argumenti, uporabljeni v tej publikaciji, ne odražajo nujno tudi uradnih stališč OECD ali držav članic. Vključitev kakršnih koli gradiv iz zunanjih virov ali povezav na zunanja spletna mesta ne pomeni, da OECD odobrava ali je odgovoren za tam navedena mnenja, ideje in informacije. V primeru kakršnih koli odstopanj med izvirnim gradivom OECD in prevodom se bo štelo za veljavno le besedilo izvirnega gradiva.

Ta publikacija in kakršen koli zemljevid, ki je vključen vanjo, nima vpliva na status ali suverenost katerega koli ozemlja, določitev mednarodnih meja in razmejitev črt ter poimenovanje katerega koli ozemlja, mesta ali območja.

Statistične podatke za Izrael predloži pristojen izraelski organ in ta je zanje odgovoren. Uporaba teh podatkov s strani OECD nima vpliva na status Golanske planote, vzhodnega Jeruzalema in izraelskih naselij na Zahodnem bregu v skladu z opredelitvijo mednarodnega prava.

Razmnoževanje oglasov v tej publikaciji nikakor ne pomeni, da OECD odobrava izdelke ali storitve, na katere se ti oglasi nanašajo. Omemba določenih podjetij ali nekaterih izdelkov ne pomeni, da se jih priporoča bolj kot ostala podobna podjetja ali izdelke, ki niso omenjeni. Vse blagovne znamke, logotipi, storitvene znamke, kolektivne znamke, pravice iz vzorca ali modela, osebne pravice ali podobne pravice, ki so omenjene, uporabljene ali navedene v brošuri, so last njihovih lastnikov.

Predgovor

Trajnostna in vključujoča rast: kako nam lahko uspe?

Angel Gurría
Generalni sekretar OECD
©OECD

Kriza še traja. Rast se izboljšuje, a prepočasi. Stopnja brezposelnosti pada, a ne dovolj hitro. Rastoča neenakost v naših družbah je zaskrbljujoča in zaupanje v vlade ter demokratične institucije je omajano. Vlade morajo nujno zasnovati sklop ukrepov, ki bi prinesli napredek na vsa ta področja in zagotovili, da ostanemo na poti k trajnostni in vključujoči rasti.

OECD je v enkratnem položaju, ko lahko pomaga vladam pri reševanju teh težav, saj že več kot pol stoletja objavlja podatke in analize z vseh področij, s katerimi se ukvarjajo vlade – od kmetijstva do brezposelnosti, izdaja pa tudi priporočila za izobraževanje, zdravje, okolje, finance in upravljanje.

Ukrepi niso sami sebi namen – boljše politike so namenjene temu, da našim državljanom zagotovijo boljše življenje. OECD lahko vladam pokaže, kako uspevajo različni sektorji v njihovih državah in tudi kako gre drugim državam. Te informacije lahko skupaj uporabimo, da prepoznamo najboljše prakse, z njimi pa oblikujemo boljše politike.

OECD360 prinaša izbor najnovejših ugotovitev OECD za ključna vprašanja, kot so zaposlitve, brezposelnost, rast in izobraževanje, prikaže pa tudi širšo sliko gospodarske blaginje in blaginje posameznikov po državah. Predstavi podatke za posamezno državo, te pa postavi v kontekst celotnega OECD. Poleg tega OECD360 predstavi tudi, kako so različna področja povezana med sabo. Pokaže na primer, kako gre šolskemu sistemu v določeni državi v primerjavi z drugimi državami, a tudi to, kako je izobrazba ključnega pomena pri iskanju dobre službe v času visoke brezposelnosti med mladimi.

Revija prinaša zadnje analize OECD za vrsto ključnih področij in njegova najnovejša priporočila za spopadanje z nekaterimi najbolj perečimi izzivi, s katerimi se soočajo naše družbe.

Kako nuditi socialno pomoč tistim, ki jo zares potrebujejo, in zagotoviti, da proračunske omejitve ne bi vplivale na pokritost in kvaliteto ključnih storitev, kot sta zdravstvo in izobraževanje? Kako ustvariti več boljših služb ter spodbujati večšine, ki jih bo trg delovne sile potreboval v bližnji prihodnosti? Kako spodbujati model rasti, ki ponuja priložnosti za vse in ne pozabi na nikogar? Kako se približati nizkoogljičnemu, zelenemu gospodarstvu, ki bi izboljšal naše življenjske pogoje, vendar ne na račun prihajajočih generacij?

Ta vprašanja so pomembna za vse vlade. OECD sodeluje s članicami in partnerskimi državami, da bi našel rešitve za te izzive, pri čemer raziskuje nove priložnosti, ki jih ponuja vse bolj povezan svet.

Iskreno upam, da bo rezultat različnih vidikov našega dela v zvezi z vašo državo, tj. 360 stopinj širok pogled na slovensko gospodarstvo in družbo, ki ga najdete v novi reviji, prispeval k boljšemu skupnemu razumevanju, kako spodbujati blaginjo. OECD je ponosen, da lahko dela s Slovenijo in zanjo. Skupaj lahko spodbujamo boljše politike za boljše življenje, tukaj in povsod po svetu.

” OECD je ponosen, da lahko dela s Slovenijo in zanjo. Skupaj lahko spodbujamo boljše politike za boljše življenje, tukaj in povsod po svetu. “

Angel Gurría
Generalni sekretar OECD

© Jakse Jersic

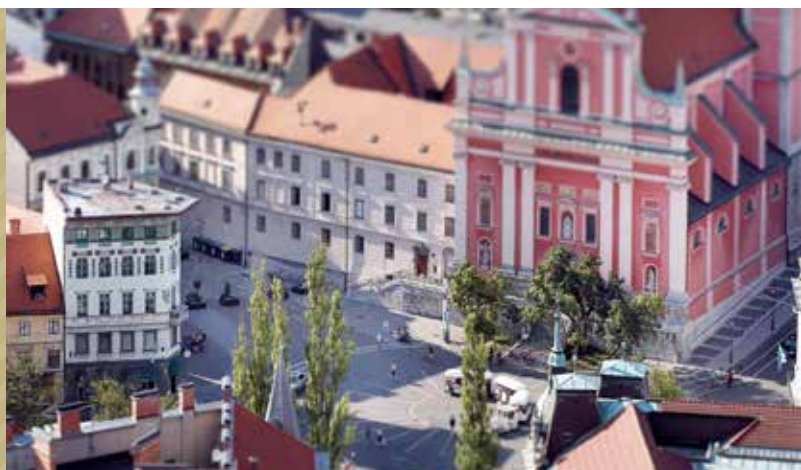
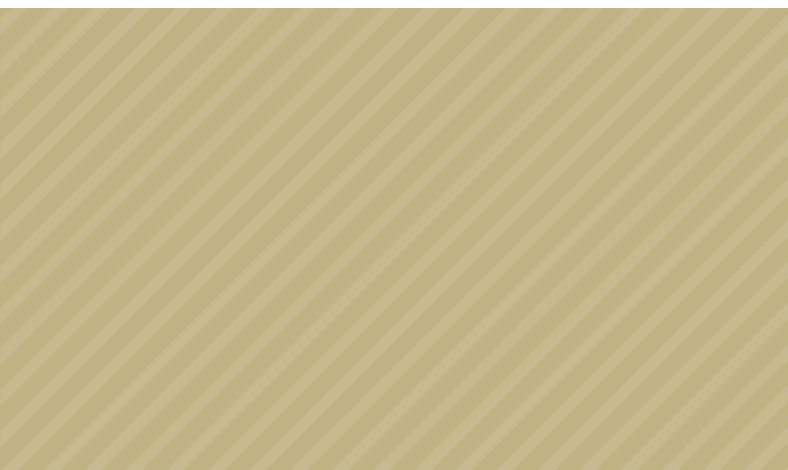
V zadnjih petih letih je Slovenija doživela recesijo z dvojnimi dnom, ki je zvišala brezposelnost, zlasti med mladimi, na najvišjo raven doslej. Stanje se je v zadnjem času izboljšalo, zahvaljujoč izvajanim politikam in ukrepom za krepitev bančnega sistema, z izboljšanjem stečajne zakonodaje, z reformo trga dela in z dodatno podporo gospodinjstvom z nizkimi dohodki preko sistema davkov in socialnih transferjev. Zlasti lanska reforma delovnopravne zakonodaje glede varnosti zaposlitve predstavlja mejnik v reševanju segmentiranosti trga dela, kjer se velik delež zaposlenih, vključno z mnogimi mladimi, sooča s šibko varnostjo zaposlitve in z nizkoproduktivnimi delovnimi mesti. Skupaj z aktivnimi politikami trga dela bi ta reforma morala pomagati reševati problem brezposelnosti v državi in izboljšati zaposlitvene priložnosti za tiste, ki jih najbolj potrebujejo.

Obsežne strukturne reforme in izboljševanje konkurenčnosti po letu 2010, ko je Slovenija postala članica OECD, pomagajo pri utrjevanju začetka gospodarskega okrevanja. Slovenija pa mora tudi postaviti temelje za hitrejšo približevanje vodilnim državam po kriterijih dohodka na prebivalca in stopnje produktivnosti. Za doseg tega cilja so potrebne različne strukturne reforme. Prvič, Slovenija mora sestopiti z vrha lestvice OECD držav z največjimi ovirami za konkurenco na trgu, zlasti v mrežnih sektorjih in na področju profesionalnih storitev. Prav tako mora privabiti več tujih

kapitalskih investicij, kar bo olajšalo proces razdolževanja v gospodarstvu. Politika spodbujanja in varstva konkurence se mora dodatno okrepiti. Korporativno upravljanje številnih podjetij v državni lasti je potrebno izboljšati, predvsem z imenovanjem strokovnih in neodvisnih članov v nadzorne svete in upravne odbore. Koristno bi bilo tudi nadaljnje zmanjševanje državnega lastništva v gospodarstvu.

Drugič, Sloveniji bi koristila temeljita prevetritev njenih politik izobraževanja, usposabljanja in inoviranja. Medtem ko je splošna ocena teh politik relativno dobra, je še veliko prostora za izboljšave. Izobraževalni sistem in sistem usposabljanja morata bolj učinkovito odpravljati regionalne razlike, saj nekatera območja izkazujejo visok delež nizko kvalificiranih delovnih mest. Pri inovacijah Slovenija dosega dobre rezultate v javnem raziskovalnem sektorju, večja avtonomija in močnejše povezave z zasebnim sektorjem pa bi lahko iz nekaterih javnih raziskovalnih in razvojnih projektov ustvarile tržno uspešne pobude.

Tretjič, Slovenija potrebuje reformo davčnega sistema na dohodkovno nevtralen način in zaustavitev hitre rasti odhodkov zaradi staranja prebivalstva, zlasti pokojnin in zdravstva. Zmanjševanje mejne davčne stopnje na dohodke od dela ob dvigu posrednih davkov bi povečalo ustvarjanje novih delovnih mest in hkrati zagotavljalo reševanje naraščajočih proračunskih neravnovesij.

© Jakse Jersic

Vlada si mora prizadevati tudi za nadaljnjo reformo pokojninskega sistema v smeri povečanja njegove dolgoročne vzdržnosti, ki presega pokojninsko reformo iz leta 2012, z dvigom upokojitvene starosti in podaljšanjem minimalne zavarovalne dobe za pridobitev pravice do polne pokojnine. Takšna reforma bi morala prispevati tudi k povečanju stopnje vključenosti starejših na trg dela, ki je med najnižjimi v OECD.

Ob reformah pa bi morala Slovenija še naprej varovati svoje dosežke, kot je denimo ena najnižjih stopenj dohodkovne neenakosti in relativne revščine v OECD. Ob upoštevanju teh usmeritev lahko Slovenija doseže trajno izboljšanje gospodarske uspešnosti in vse bolj vključujočo rast v prihodnjih letih.

Angel Gurría
Generalni sekretar OECD

Ta predgovor je bil prvotno objavljen v:
OECD (2014), *Slovenia: Reforms for a Strong and Sustainable Recovery*, Better Policies, OECD Publishing.

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264215894-en>

Skupaj za boljše življenje slovenskih državljanov

Slovenija je maja 2010 hkrati s Čilom, Estonijo in Izraelom postala članica OECD. Za dosego tega cilja je sprejela potrebne ukrepe, spremenila določene pravne norme in uskladila nekatere prakse s standardi OECD. Po štirih letih članstva ocenjujem, da so bili ukrepi potrebni, izmenjava praks z OECD pa predstavlja koristno usmeritev za trajnostni razvoj na področju ekonomije, okolja, teritorialnega razvoja, preprečevanja korupcije in širše.

OECD namreč svojo pozornost namenja predvsem vidikom življenja, ki so pomembni za prebivalce, in državam priporoča politike, ki dvigajo kakovost življenja njihovih državljanov.

OECD ima edinstven nabor znanj, ki ga je pridobil v več kot petdesetih letih izmenjav izkušenj in primerjav

© iStockphoto.com/Erik Zunec.

© Jakse Jersic

med njenimi štiriintridesetimi članicami. Zato je OECD danes globalna organizacija, ki svoja vrata odpira novim ekonomijam.

Ekonomska in finančna kriza je okrepila potrebo po združitvi moči različnih ekonomij, ki lahko skupaj najdejo ustrezne rešitve, s katerimi je mogoče obnoviti rast in povrniti zaupanje mednarodnih trgov. Slovenija zato postavlja temelje, s katerimi bo povečala konkurenčnost gospodarstva, zagotovila višji dohodek na prebivalca in dvignila raven produktivnosti, da bi se približala najbolj razvitemu jedru Evropske unije. Za doseg tega cilja so potrebne strukturne reforme. Ocenjujem, da so zdravstvena reforma, reforma trga delovne sile in reforma, ki bo izboljšala investicijsko okolje v Sloveniji, tiste ključne za zagotovitev trajnostnega razvoja.

A reformni proces je mogoč le s strukturiranim socialnim dialogom, s katerim bomo uspeli ohraniti nekatere najpomembnejše dosežke, na primer eno najnižjih stopenj dohodkovne neenakosti in relativne revščine znotraj OECD.

Prav tako menim, da bi bila koristna reforma davčnega sistema na prihodkovno nevtralen način in predvsem soočenje z izzivi staranja prebivalstva. Te reforme naj bodo usmerjene k povečanju deleža starejših delavcev na trgu delovne sile, ki je trenutno med najnižjimi v OECD. Ker slovensko gospodarstvo počasi okreva, stopnja nezaposlenosti pa bo predvidoma ostala visoka, je treba z ukrepi odpraviti številne strukturne ovire, ki otežujejo ustvarjanje delovnih mest, in nezaposlenim pomagati pri

iskanju služb. Ti ukrepi vključujejo tudi učinkovitejše osredotočanje programov aktivne politike trga dela na mlade in dolgotrajno nezaposlene.

Tudi s pomočjo OECD se bomo spopadli z izzivi vzpostavljanja vzdržne ekonomije in družbe, ki temeljita na zaupanju in solidarnosti. Predvsem pa menim, da moramo biti v prihodnje pametni, pogumni in dovolj složni, da nadaljujemo v pravi smeri. Tako se bo sčasoma dvignil življenjski standard, okrepilo zaupanje v pravne in politične ustanove države ter se ponovno vzpostavilo spodbudno okolje, ki bo omogočalo gospodarske in druge družbene presežke.

Skupaj lahko poiščemo prave rešitve in izboljšamo življenje naših državljanov.

Borut Pahor

Predsednik Republike Slovenije

Slovenija v številkah

> BANKA ZNANJA

- Vir podatkov: <http://data.oecd.org/slovenia.htm>
- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *Government at a Glance 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/gov_glance-2013-en
- *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en
- Vsi statistični kazalniki OECD:
<http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>

Življenje in delo

Delež prebivalstva Slovenije v skupnem številu prebivalstva držav članic OECD, 2012

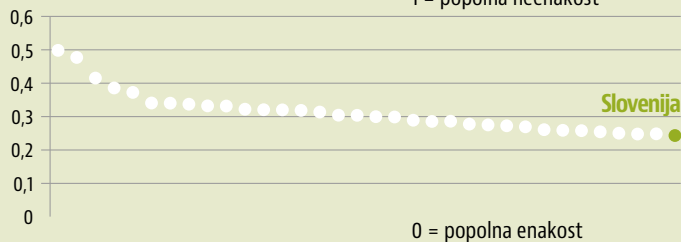

V Sloveniji je

Neenakost pri dohodkih

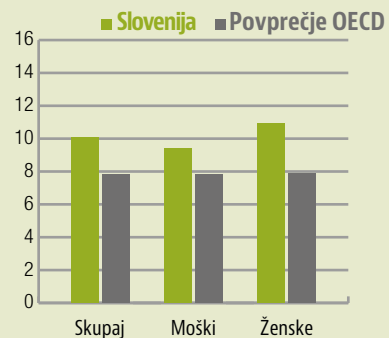
Koeficient gini za leto 2012 ali naslednje leto, če je bil na voljo
1 = popolna neenakost

S koeficientom gini se neenakost oceni tako, da se izmeri, koliko se dejanska razdelitev dohodka v gospodinjstvih razlikuje od razdelitve na popolnoma enaka dela. Koeficient Gini 0 predstavlja popolno enakost, koeficient 1 pa največjo neenakost. (Ta slika prikazuje koeficient gini za države članice OECD.)

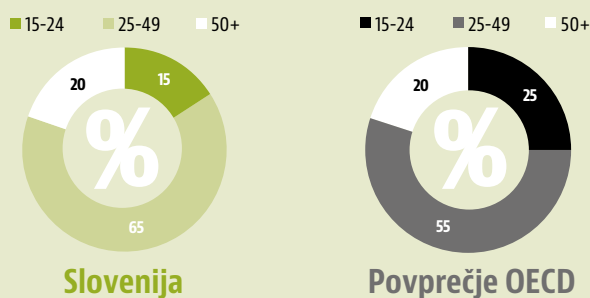
Stopnja brezposelnosti

Delež delovne sile, 2013

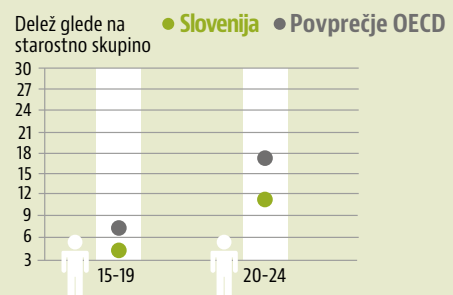
Brezposelnost glede na starostno skupino

Delež vseh brezposelnih v posamezni starostni skupini, 2013

Izgubljena generacija?

Mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo (NEET), 2012

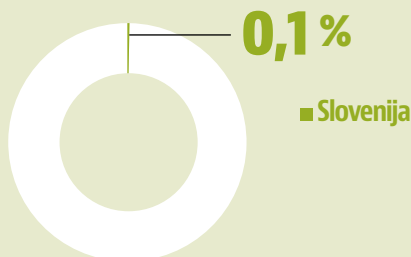

Slovenija v številkah

Kako gre gospodarstvu?

Slovenija v okviru gospodarstva OECD

Delež skupnega bruto domačega proizvoda (BDP) Slovenije v skupnem BDP držav članic OECD, 2013

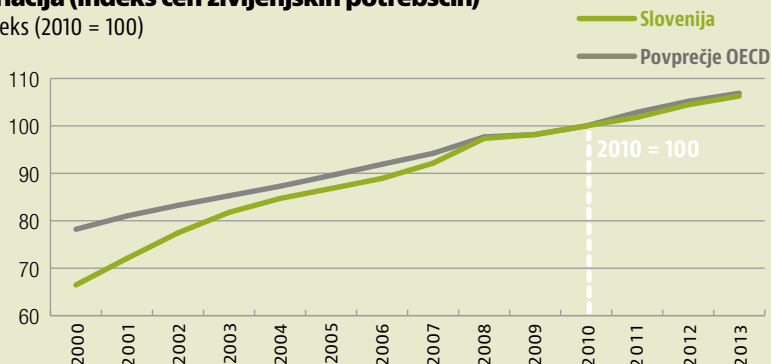
Bruto domači proizvod (BDP)

V USD na osebo, 2013

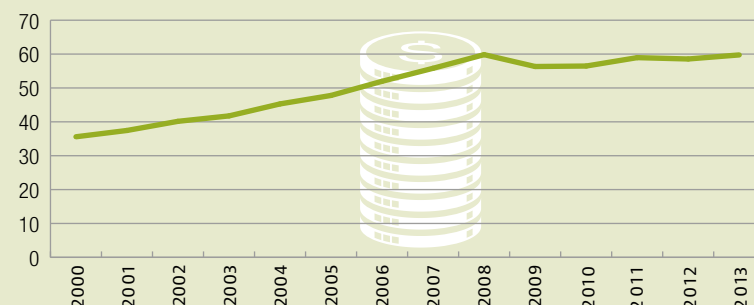
Inflacija (indeks cen življenjskih potrebščin)

Indeks (2010 = 100)

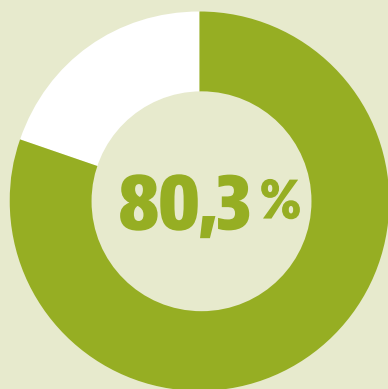

Bruto domači proizvod (BDP)

Milijarda USD

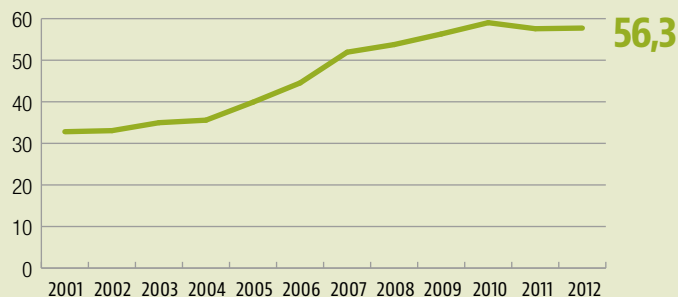
Varčevanje in poraba

■ **Državni javni dolg**
Delež BDP, 2013

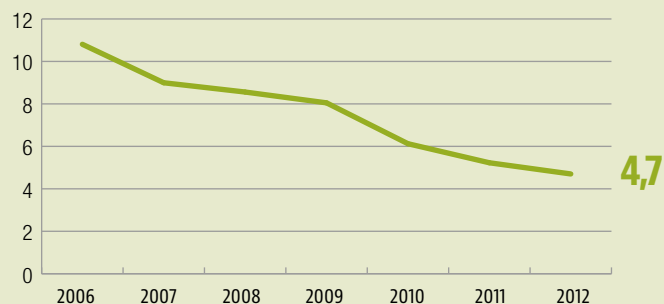
Zadolženost gospodinjstva

Delež razpoložljivih dohodkov gospodinjstva

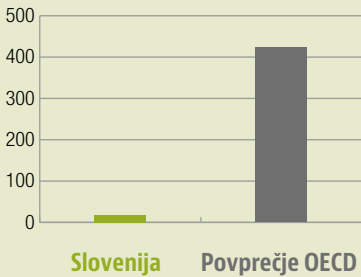
Prihranki gospodinjstva

Delež razpoložljivih dohodkov gospodinjstva

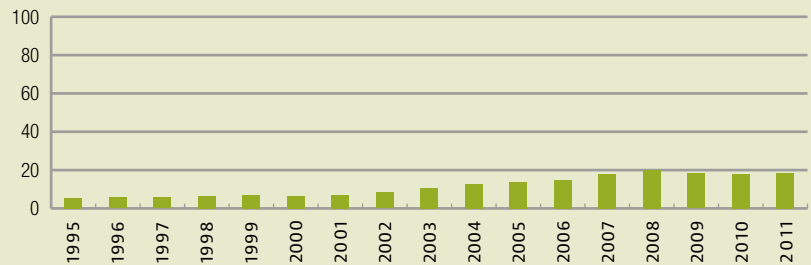

O davkih

Skupni davčni prihodki
Milijarda USD (trenutne cene), 2011

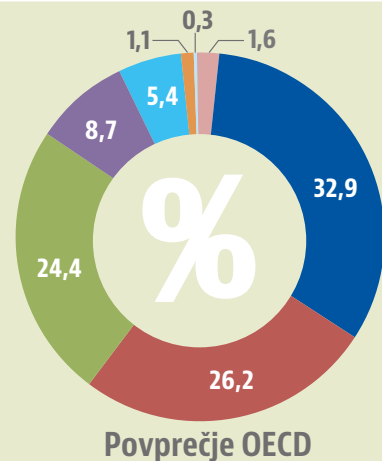
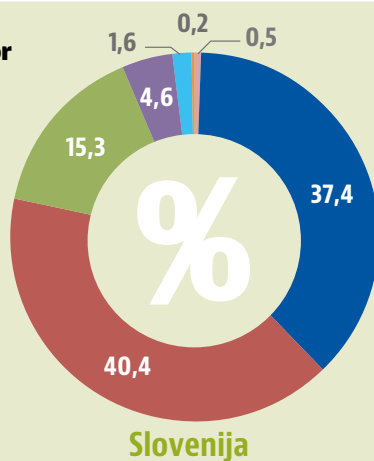

Skupni davčni prihodki 1995–2011
Milijarda USD (trenutne cene)

Davčni prihodki glede na sektor
Delež glede na vse pobrane davke, 2011

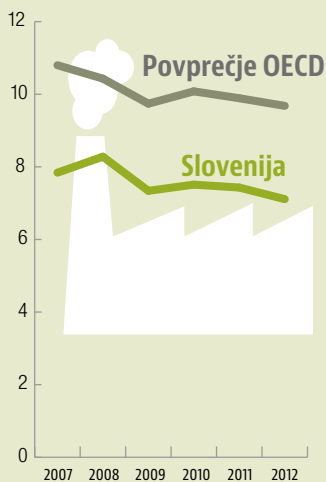
- Davek na blago in storitve
- Prispevek za socialno varnost
- Davek na dohodek in dobiček
- Davek od dohodkov pravnih oseb
- Davek na nepremičnine
- Davek na izplačane plače
- Davek na kapitalni dobiček
- Drugi davki

Skupaj ne nujno 100 % zaradi zaokroževanja.

Skrb za čisto okolje

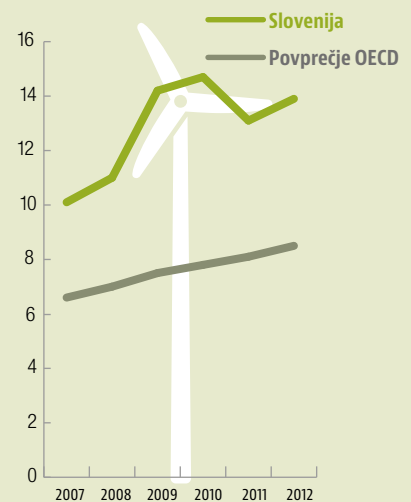
Onesnaženost zraka
Emisije ogljikovega dioksida
V tonah CO₂ na osebo

Komunalni odpadki
V kg na osebo, 2012

Obnovljiva energija
Delež vse proizvedene energije

Revoz, edini slovenski proizvajalec vozil

Patrice Haettel ,
predsednik uprave
Revoza

Tradicija in učinkovitost v avtomobilski industriji

Revoz, d.d., iz Novega mesta je edino slovensko podjetje za proizvodnjo avtomobilov. V že 60-letni zgodovini avtomobilске industrije v Novem mestu so se razvila znanja in sposobnosti, potrebna za razvoj vrhunske tehnologije, ki danes Revoz – eno od 38 industrijskih podružnic Skupine Renault v 17 državah sveta – uvrščajo med najučinkovitejše tovarne Skupine Renault in Zveze Renault-Nissan.

Do današnjega dne je s proizvodnih trakov novomeške tovarne zapeljalo že več kot 3,5 milijona vozil znamke Renault, s proizvodno zmogljivostjo 220.000 vozil na leto in z več kot 2.000 zaposlenimi pa se Revoz uvršča med srednje velike industrijske subjekte industrijskega sistema Skupine Renault. Ta je od leta 2002 tudi 100-odstotni lastnik podjetja.

Proizvodnja novega twinga in smarta forfour

Trenutno v Revozu poteka proizvodnja modelov renault twingo, renault clio II ter smarta forfour. Med tržišči prevladuje evropski trg, predvsem Francija, Nemčija in Italija, medtem ko je proizvodnja clia II namenjena izključno severnoafriškemu trgu. Slovenski trg v proizvodnji Revoza predstavlja zelo majhen delež – le 1 %, kar pomeni, da že en dan proizvodnje zadostuje za kritje potreb domačega trga.

Revoz – pomemben akter slovenskega gospodarstva

V letu 2014 je Revozu uspelo uresničiti najpomembnejši izziv v zadnjem desetletju – uspešen zaključek naložbenega projekta (pred tem znanega pod imenom Edison), ocenjenega na več kot 400 milijonov evrov, in zagon proizvodnje dveh povsem novih modelov na sicer skupni konstrukcijski osnovi za dva različna partnerja – za skupino Renault in za nemško skupino Daimler. Projekt je prinesel številne prednosti ne le za Revoz, pač pa tudi za širše slovensko gospodarstvo: poleg novih razvojnih možnosti za lokalne dobavitelje predvsem novo zaposlovanje v regiji ter dvig dnevni proizvodni količini v Revozu, kar je ključnega pomena za zagotavljanje obstoja proizvodnje v Novem mestu. Revoz je v zadnjih 20 letih z 2–8 % deležem eden največjih slovenskih izvoznikov in industrijskih zaposlovalcev, pomemben pa je tudi njegov delež v državnem BDP-ju.

Zaposleni – srce podjetja

Patrice Haettel, predsednik uprave Revoza: »Ključni dejavnik zagotavljanja uspeha so seveda naši zaposleni, njihova usposobljenost in zavzetost za napredek. Za podjetje sta v prvi vrsti odločilna učinkovito poslovanje in visoka raven zagotavljanja kakovosti za kupca, po katerih se sicer Revoz v zadnjih letih uvršča v sam vrh Zveze Renault-Nissan, vendar si ob tem enako močno prizadevam o čim večji meri izkazati odgovornost na področju ravnanja z okoljem, odnosa do družbe in seveda do zaposlenih. Pri slednjih je na prvem mestu seveda skrb za njihovo varnost, bogate pa so tudi možnosti za razvoj kariere tako znotraj podjetja kot v okviru mednarodne skupine Renault oziroma Zveze Renault-Nissan.«

Sponzor objave

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2015), *Economic Policy Reforms 2015: Going for Growth*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/growth-2015-en>

Za gospodarsko rast

Posledice finančne in gospodarske krize nas še vedno spremljajo – svetovno gospodarstvo ostaja šibko in socialna stiska se povečuje, saj se mladi spopadajo z največjo izgubo dohodka in povečanim tveganjem revščine. Vlade se srečujejo z dolgoročnejšimi izzivi, kot so staranje prebivalstva in podnebne spremembe. Kako lahko vlade s prestrukturiranjem in reformo politik pospešijo rast brez povečevanja neenakosti ali slabega vpliva na okolje?

Finančna kriza in nadaljnje počasno okrevanje sta vplivala na znižanje potenciala za rast za večino razvitih držav, veliko novih tržnih gospodarstev pa se sooča z upočasnitvijo rasti. Kratkoročni izzivi politike vključujejo stalno visoko brezposelnost, padanje storilnosti, visok proračunski primanjkljaj in dolgove v javnem sektorju ter krhkost finančnega sektorja. Kriza je povečala tudi socialno stisko, saj je močno prizadela gospodinjstva z nizkimi prihodki, mladi pa so utrpeli najhujše izgube dohodka in se srečujejo s povečanim tveganjem revščine. Izzivi za daljše obdobje vključujejo soočanje s staranjem prebivalstva in z učinkom tehničnih sprememb dohodkovnih neenakosti, ki temeljijo na usposobljenosti, ter učinkom poslabšanja okolja na zdravje in rast v prihodnosti. Za reševanje mnogih kratko- in srednjeročnih izzivov, s katerimi se srečujejo tako napredne države kot države z novimi tržnimi gospodarstvi, je nujna robustna strukturna politika.

Okvir *Za gospodarsko rast* omogoča celovito oceno, s katero vlade lažje proučijo, kako bi reforma politik lahko vplivala na dobro počutje njihovih državljanov, in oblikujejo pakete politik, s katerimi bodo lahko najbolje izpolnile svoje cilje. V poročilu so navedene ključne prednostne naloge reform za ožvitev realnih dohodkov in zaposlitev v razvitih in glavnih državah z novim tržnim gospodarstvom. V širšem smislu prednostne naloge zajemajo pravno ureditev trga izdelkov in trga dela, izobraževanje in usposabljanje, davčne sisteme in sisteme socialnega zavarovanja, pravila za trgovanje in naložbe ter inovacijsko politiko. Okvir *Za gospodarsko rast* je bil ključnega

pomena za pomoč državam G20 pri razvoju strategij za dvig skupnega BDP za 2 %, kar je eden od glavnih ciljev politike, ki so jih določile države G20 leta 2014 za doseganje trajnostne in uravnotežene rasti.

Okvir *Za gospodarsko rast* se osredotoča predvsem na srednjeročno izboljšanje materialnih pogojev za življenje, vendar poročilo osvetljuje tudi kompromise in medsebojno dopolnjevanje z drugimi cilji za dobro počutje, kot so zmanjšanje neenakosti prihodkov in ublažitev pritiskov na okolje. Natančneje to poročilo obravnava dokaze o učinkih strukturnih reform za spodbujanje rasti na neenakosti porazdelitve plač in prihodkov gospodinjstev ter raziskuje, ali so določene politike, ki so pospeševale rast BDP zadnjih nekaj desetletij, morda vplivale tudi na povečanje neenakosti. Poročilo obravnava tudi vplive na okolje, povezane z gospodarsko rastjo. V zvezi s tem je obravnavana vloga strukturnih reform in okoljske politike, predstavljeni so dokazi o pomembnosti ustreznega oblikovanja okoljske politike ter njen vpliv na rast storilnosti. Poleg tega ta izdaja okvira *Za gospodarsko rast* vključuje posebno poglavje s pregledom splošnih trendov v strukturnih reformah od leta 2000 naprej.

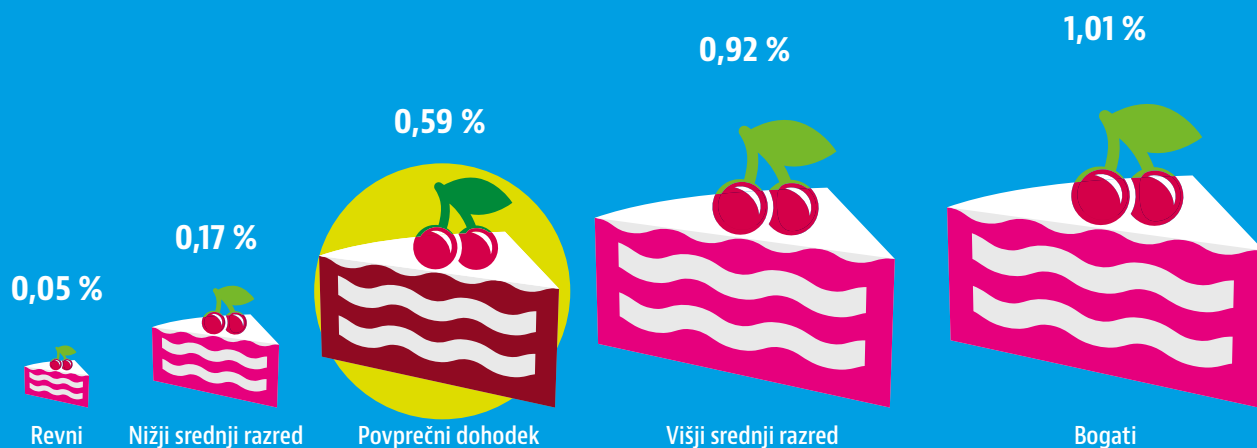
Napredek pri strukturnih reformah od leta 2013

V zadnjih dveh letih se je tempo izvajanja strukturnih reform pri večini naprednih držav OECD upočasnil. Ta pojav sledi obdobju občutne pospešitve po odpravljanju krize, ki so jo delno povzročili pritiski s trga, povezani z nemiri zaradi

Statistični podatki

Gospodarska rast je bila neenakomerno porazdeljena

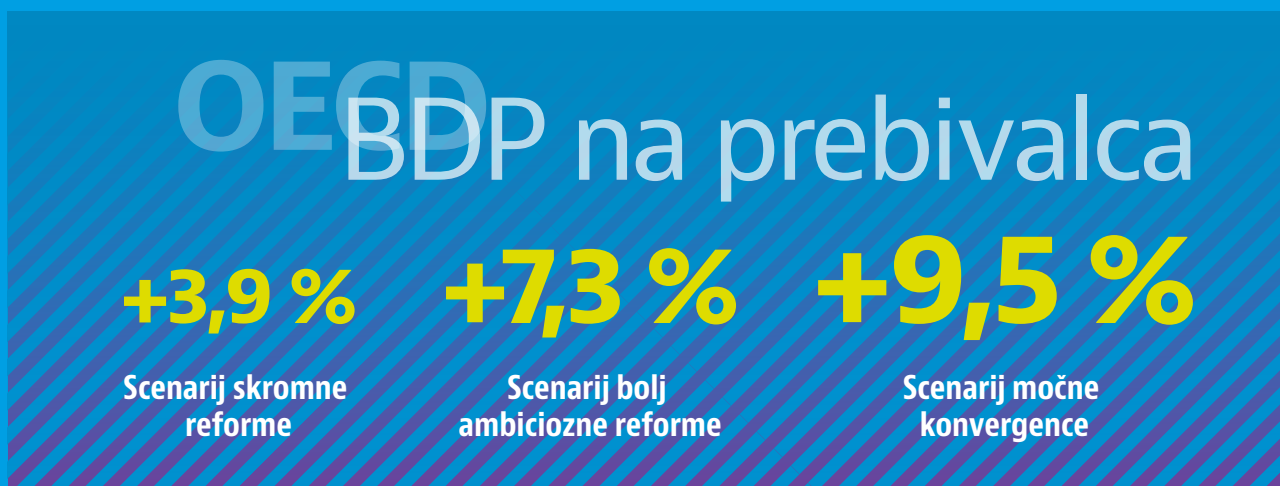
Povprečna letna rast razpoložljivih prihodkov gospodinjstev v državah OECD, 1995–2011, %

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177441>

Potencialne prednosti približevanja najboljši praksi politike so precejšnje

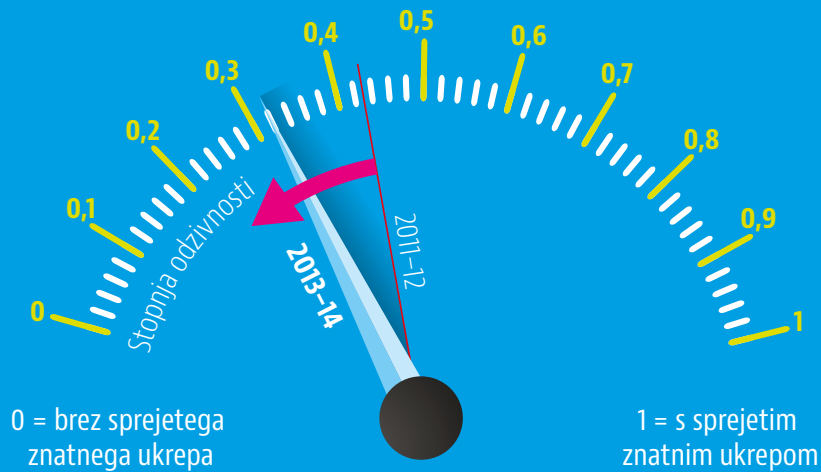
Povprečne potencialne prednosti OECD na področju BDP na prebivalca zaradi močnejših reform

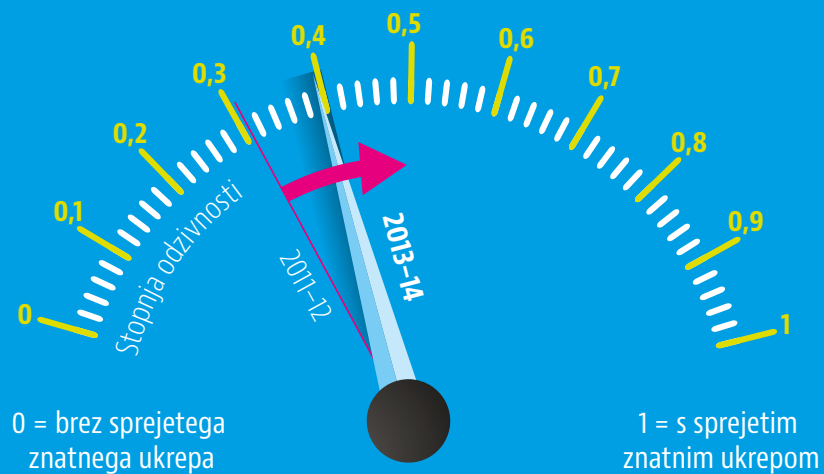
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933177586>

Reforme se upočasnjujejo v OECD, a ne tudi drugod

Odzivnost na priporočila reforme za spodbujanje rasti

OECD

BRIICS

Za gospodarsko rast

dolgov evroobmočja. Izvajanje reform se nadaljuje, čeprav se upočasnjuje v Grčiji, na Irskem, na Portugalskem in v Španiji, na Japonskem pa se je pospešilo. Relativno šibko ostaja izvajanje reform v večini nordijskih držav in glavnih državah evroobmočja. Države OECD so dale prednost izobraževanju in aktivni politiki trga delovne sile, kar je v skladu s poudarjanjem pomembnosti kapitala, ki temelji na znanju, in ustrezno usposobljenih delavcev za delo kot vira rasti, pri čemer pa je pozornost treba posvetiti tudi trdovratni brezposelnosti v kontekstu šibkega okrevanja. Tempo izvajanja reform se je v glavnih državah z novimi tržnimi gospodarstvi pospeševal, kar kaže na zavedanje o obstoju ozkih grl in omejitev pri rasti ter potreb po zmanjševanju ranljivosti zaradi nihanja cen blaga in pretoka kapitala.

Nove prednostne naloge reform

Storilnost delavcev ostaja glavno gonilo dolgoročne rasti. Prednostno je treba izvajati reforme, katerih cilj je razvijanje veščin in kapitala, ki temelji na znanju. Povečanje kakovosti in vključenosti izobraževalnega sistema bo ta prizadevanja podprlo. Prerazporeditev sredstev za prilagajanje je ključnega pomena za večjo rast. Vlade morajo izboljšati oblikovanje politik na področju konkurence in inovacij ter tako novim podjetjem olajšati vstop na trg in omogočiti nemoten pretok kapitala in dela v najbolj produktivna podjetja in sektorje. V južnih državah evroobmočja so potrebne reforme trga proizvodov, predvsem pri storitvah, da se oživijo prednosti reform trga dela, vpeljanih v preteklih letih. Rast je lahko bolj vključujoča, če se odstranijo ovire za višjo raven sodelovanja pri zaposlovanju in na trgu dela za skupine, ki so slabše zastopane, kot so ženske, mladi, nizko kvalificirani in starejši delavci. Spodbujanje hitrejšega prerazporejanja na nova delovna mesta in zagotavljanje, da lahko delavci pridobijo nove veščine, bi nadalje spodbudila zaposlovanje in spodbujala vključenost.

Strukturne reforme za spodbujanje rasti in porazdelitev prihodkov

Nekatere politike za spodbujanje rasti, ki zvišujejo BDP prek povečane storilnosti, lahko pripomorejo k neenakosti, ki jo povzroča tehnologija. Reforme, ki spodbujajo inovacije, lahko na primer povečajo porazdelitev plač med zaposlenimi delavci. Druge politike, ki spodbujajo sodelovanje delovne sile in ustvarjanje delovnih mest, povečajo tudi razpršenost plač. A ker pripomorejo k višanju zaposlenosti – tudi med nizko kvalificiranimi delavci – imajo takšne reforme nevtralen učinek na porazdelitev razpoložljivih prihodkov gospodinjstev. Glede na potrebo po soočanju z rastočo neenakostjo in težavami v veliko državah morajo vlade za prednostno nalogo izbrati pakete politik za rast, ki pomagajo spodbujati enakost in vključenost. Posebej pomembno je, da se dvigne potencial za zaslužek nizko kvalificiranih oseb in omogoči, da se ženske lažje vključujejo v delovno silo.

Strukturne reforme za spodbujanje rasti, okolje in okoljska politika

Gospodarska rast običajno prinaša povečan vpliv na okolje. Na razmerje med rastjo in okoljem vplivata okoljska politika in okvir strukturne politike, na podlagi katerih se rast spodbuja.

Nekatere reforme za spodbujanje rasti, kot so na primer dvig okoljskih davkov, uvedba cestnin ali ukinitvev škodljivih subvencij, lahko dobro vplivajo na okolje. Druge reforme spodbujajo učinkovitost okoljske politike. To je primer izboljšanja pravne države ali politike za spodbujanje konkurence. Okoljske politike, ki so prilagodljive in nevtralne glede na tehnološke odločitve ter zmanjšujejo meje za konkurenco, lahko učinkovito varujejo okolje, pri tem pa ne zmanjšujejo znatno storilnosti v gospodarstvu.

Trendi reform od leta 2005

Od prve izdaje *Za gospodarsko rast*, objavljene leta 2005, se povprečna umestitev strukturnih reform v vseh državah OECD ni bistveno spremenila, edina izjema je zelo pospešeno odpravljanje posledic krize. Prizadevanja za reforme so pripeljala do občutnih izboljšanj na nekaterih področjih politike. Do tega je prišlo pri pravni ureditvi trga proizvodov, oblikovanju sistemov pokojnin in programov za varstvene dodatke brezposelnih. Na splošno so strukturne reforme, izvedene od leta 2000, pripomogle k zvišanju ravni potencialnega BDP na prebivalca za približno 5 %, povprečno za vse države, večina prednosti pa izhaja iz povečane storilnosti. Nadaljnje reforme, ki vodijo v trenutno najboljše prakse, bi lahko povečale dolgoročno raven BDP na prebivalca za največ 10 %, povprečno v vseh državah OECD. To je enakovredno povprečnemu dobičku 3.000 USD na osebo.

BANKA ZNANJA

- *OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/factbook-2014-en>
- *OECD Economic Surveys*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097513>
- *OECD Economic Outlook*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/16097408>

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljeni na podlagi publikacije OECD (2014), *OECD Employment Outlook 2014*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2014-en

Ustvarjanje več in boljših delovnih mest

Čeprav se je število prostih delovnih mest začelo povečevati, ostaja brezposelnost v številnih državah OECD precej višja kot pred krizo. Visoka raven brezposelnosti je v nekaterih državah privedla do strukturne brezposelnosti, ki je ponovna gospodarska rast ne more zaustaviti. In pri mnogih, ki so obdržali delo, je zaradi krize prišlo do počasnejše rasti realnih zaslužkov ali celo do njihovega zmanjšanja. Politiki bi si morali prizadevati za več delovnih mest in njihovo višjo kakovost, zlasti za mlade, dolgotrajno brezposelne in tiste s pogodbami o zaposlitvi za določen čas.

Trg dela na območju OECD še vedno ni povsem okreval

Čeprav se je število prostih delovnih mest začelo povečevati, ostaja brezposelnost v številnih državah OECD precej višja kot pred krizo. Do konca leta 2014 in za leto 2015 se napoveduje zmerno znižanje brezposelnosti. Dolgotrajna visoka brezposelnost se je v nekaterih državah obrnila v povečanje strukturne brezposelnosti, ki je ni mogoče samodejno odpraviti z obnovo gospodarske rasti, ker je povzročila izgubo človeškega kapitala in motivacije za iskanje dela, zlasti med dolgotrajno brezposelnimi. V zadnjem četrtletju leta 2013 je bilo na celotnem območju OECD 16,3 milijona ljudi – več kot vsak tretji brezposelni – brez dela 12 mesecev ali več, kar je skoraj dvakrat toliko kot leta 2007. Glede na tak razvoj bi moralo spodbujanje povpraševanja tam, kjer je bilo okrevanje šibkejše, v povezavi z močnejšimi ukrepi za boj proti strukturni brezposelnosti, ostati ključni cilj politike. Prednost bi bilo treba dati ukrepom za zaposlovanje in usposabljanje dolgotrajno brezposelnih, ki se ponavadi srečujejo z velikimi ovirami pri iskanju dela in bodo tudi najverjetneje zapustili trg dela.

Realna rast plač se je precej upočasnila

Pri mnogih, ki so obdržali delo, je zaradi krize prišlo do počasnejše rasti realnih zaslužkov ali celo do njihovega zmanjšanja. Vztrajno naraščanje brezposelnosti je v številnih državah OECD močno zavrlo pritisk na realno rast plač. To je v številnih državah, zlasti v evroobmočju, pripomoglo k omejevanju stroškov dela in s tem k spodbujanju zunanje konkurenčnosti. Za nadaljnjo prilagoditev plač bi bilo treba zlasti zaradi nizke inflacije boleče znižati plače, kar bi lahko povečalo število revnih zaposlenih. Za spodbujanje konkurenčnosti, rasti in ustvarjanja delovnih mest je potrebna vrsta politik. Te poleg preudarnih makroekonomskih politik za spodbujanje okrevanja vključujejo: reforme za povečanje konkurenčnosti na trgih blaga in storitev, pomoč odpuščenim delavcem pri prehodu na nova področja zaposlitve ter stabilizacija dohodkov nizko plačanih delavcev.

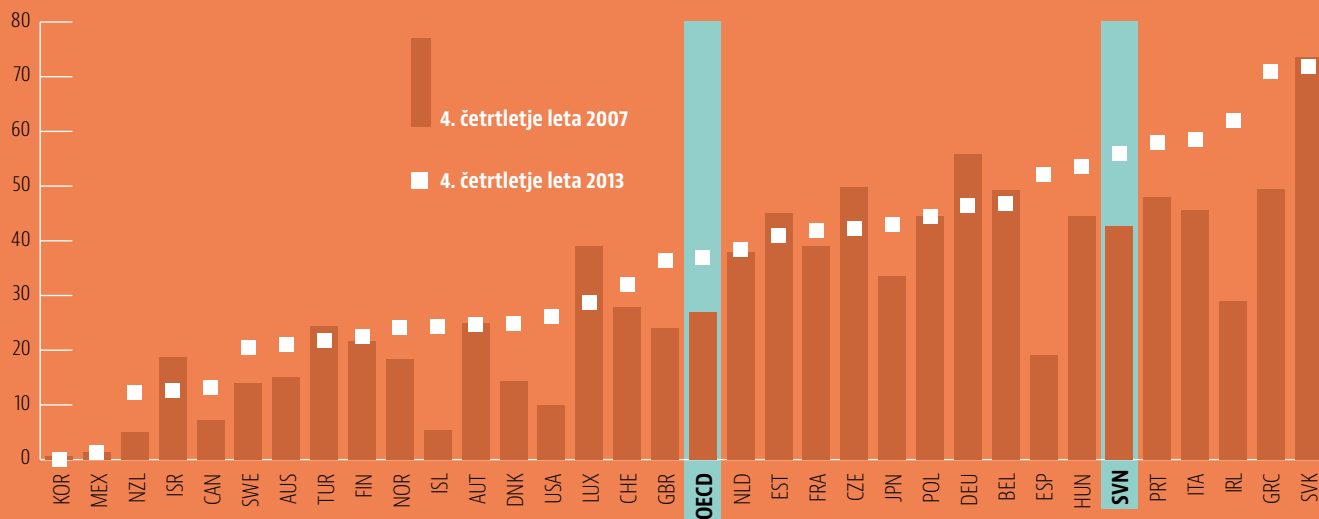
Treba je spodbujati bolj kakovostna delovna mesta

Uspešnost trga dela je treba ocenjevati glede na število in kakovost priložnosti za delo, politike bi si torej morale

Statistični podatki

Dolgotrajna brezposelnost je stalno visoka

Dolgotrajna brezposelnost (eno leto ali več) kot delež skupne brezposelnosti

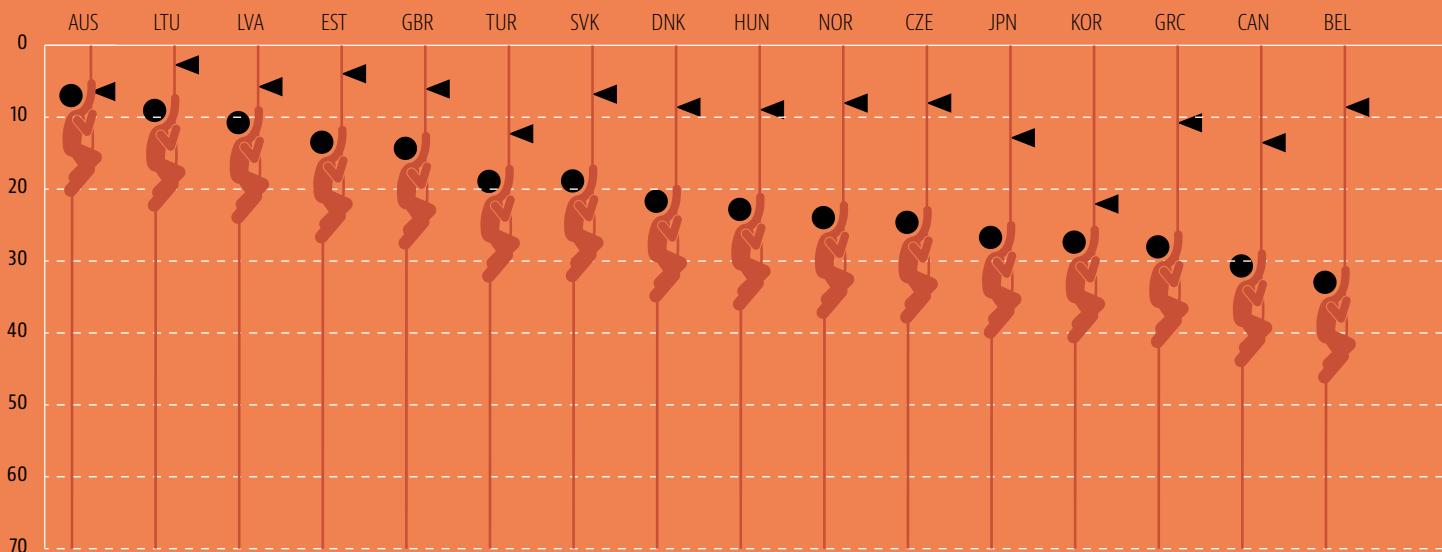

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933131880>

Mladi, ki bodo najverjetneje delali prek pogodbe za določen čas, 2011–2012

% zaposlenih s pogodbo za določen čas

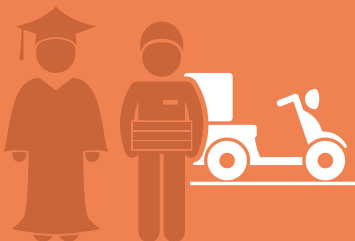
◀ Vsi (15–64) ● Mladi (15–24)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933132640>

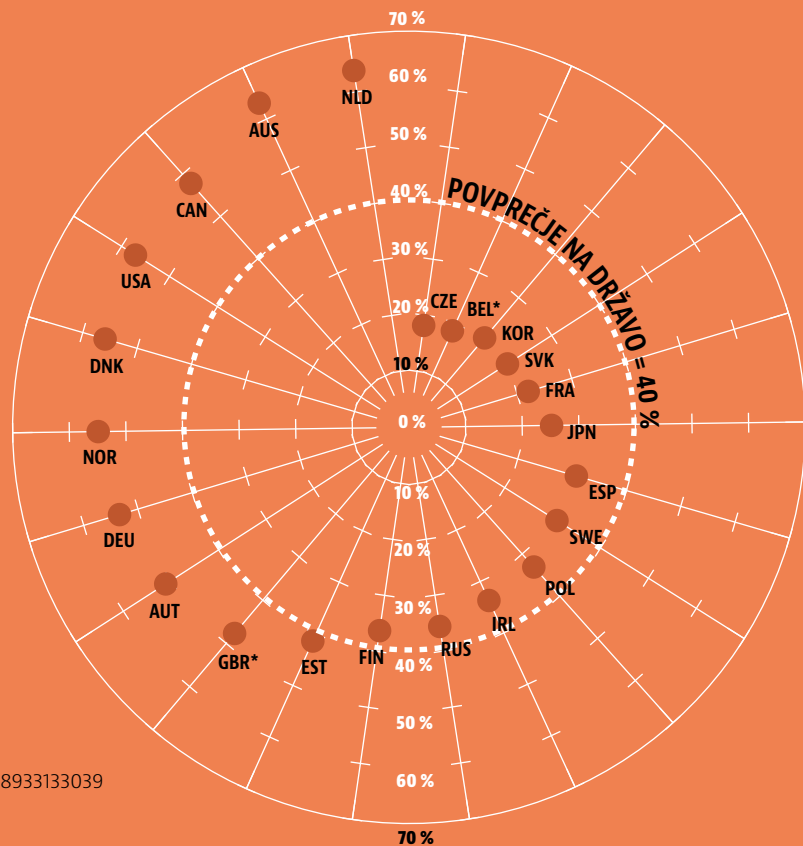
Delež mladih (16–29), ki hkrati delajo in študirajo

% vseh študentov

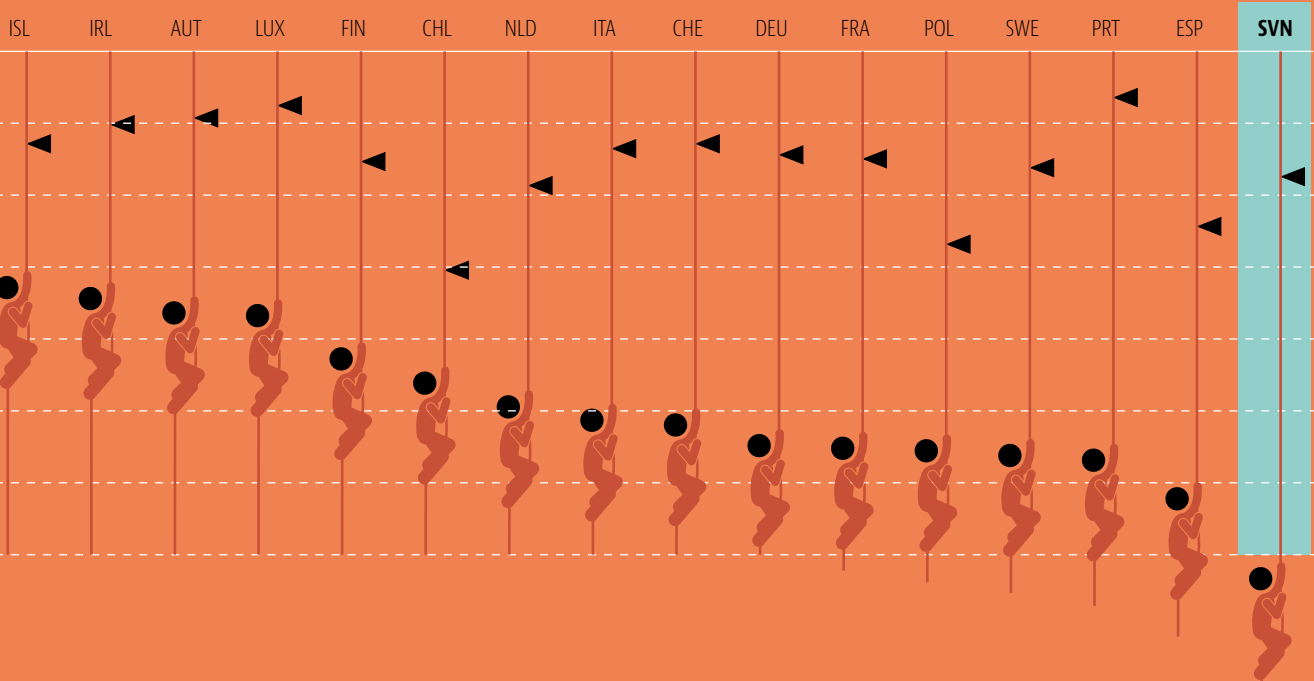

*BEL = Flandrija ; *GBR = Anglija in Severna Irska

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933133039>

OZNAKE ISO	AUS Avstralija	CZE Češka	DEU Nemčija	ITA Italija	LTU Litva	NOR Norveška	SVN Slovenija	GBR Združeno kraljestvo
	AUT Avstrija	DNK Danska	GRC Grčija	ISR Izrael	LUX Luksemburg	POL Poljska	ESP Španija	USA Združene države
	BEL Belgija	EST Estonija	HUN Madžarska	JPN Japonska	MEX Mehika	PRT Portugalska	SWE Švedska	
	CAN Kanada	FIN Finska	ISL Islandija	KOR Južna Koreja	NLD Nizozemska	RUS Rusija	CHE Švica	
	CHL Čile	FRA Francija	IRL Irska	LVA Latvija	NZL Nova Zelandija	SVK Slovaška	TUR Turčija	

Ustvarjanje več in boljših delovnih mest

prizadevati za več delovnih mest in njihovo višjo kakovost. Razvit je bil nov konceptualni in operativni okvir za merjenje kakovosti delovnega mesta s treh vidikov: ravni in razdelitve zaslužka, varnosti trga dela in kakovosti delovnega okolja. Med državami so velike razlike v vsakem od teh treh vidikov, vendar ni videti, da bi obstajali večji kompromisi med kakovostjo in količino delovnih mest, nekatere države pa so uspešne v obeh pogledih. Obstajajo tudi velike razlike v kakovosti delovnih mest med družbenogospodarskimi skupinami znotraj držav. Veliko pomanjkljivosti se je nakopičilo pri mladih, nizkokvalificiranih delavcih in tistih, ki so zaposleni za določen čas. Nasprotno pa imajo visokokvalificirani delavci ne le boljši dostop do večjega števila delovnih mest, temveč tudi do najbolj kakovostnih delovnih mest. Raven in razdelitev zaslužkov sta odvisni od vloge politik za spodbujanje rasti, dostopnosti in kakovosti izobraževanja, narave institucij, ki določajo plače (npr. minimalne plače, kolektivno pogajanje), ter oblike davčnih in socialnih sistemov. Varnost trga dela določa vzajemno delovanje varstva zaposlitev, sistemov nadomestil za brezposelnost (denarna nadomestila za brezposelnost in odpravnine) ter aktivnih politik trga dela. Kakovost delovnega okolja je v veliki meri odvisna od učinkovitosti predpisov za varnost in zdravje pri delu, ki preprečujejo zdravstvene težave, povezane z delom, pa tudi od socialnega dialoga in stopnje družbene odgovornosti delodajalca.

Preveliko zanašanje na delo za določen čas je škodljivo za posameznike in gospodarstvo

Začasna zaposlitev – to so vse oblike zaposlitve, pri katerih ni ugodnosti iz stalne zaposlitve ali pogodb za nedoločen čas – lahko pomeni prožnost za podjetja, ki prilagajajo svojo delovno silo v spremenljivih gospodarskih okoliščinah. Lahko je tudi prostovoljna odločitev delavcev, ki imajo raje prožnost, povezano s temi oblikami pogodb. A razširjena uporaba začasnih pogodb ima lahko škodljive učinke na enakost in učinkovitost. Delavci s temi pogodbami se pogosto srečujejo z višjo stopnjo negotovosti kot tisti z redno zaposlitvijo. Podjetja ponavadi tudi manj vlagajo v delavce, ki niso redno zaposleni, kar lahko posledično zmanjša njihovo produktivnost in razvoj človeškega kapitala. V dveh desetletjih pred svetovno finančno krizo se je začasno delo razširilo v številnih državah, ker so si vlade prizadevale spodbujati prožnost trga dela, in to v veliki meri z blažjimi predpisi za pogodbe za določen čas, hkrati pa so obdržale razmeroma strožje pogoje za tiste z redno zaposlitvijo. Možnosti politike, da bi zmanjšala delitev trga dela na delavce, ki so redno zaposleni, in tiste, ki niso, vključuje strožjo ureditev za uporabo pogodb za določen čas in hkrati

sprositev predpisov o odpušcanju delavcev, zaposlenih za nedoločen čas. Poleg tega bi bilo mogoče doseči zblíževanje stroškov odpovedi pogodb, če bi se uvedle enotne ali združene pogodbe. Vsaka od teh možnosti vključuje obvladovanje izvedbenih težav in zahteva učinkovite dopolnilne reforme.

Za začetne in poznejše rezultate trga dela so pomembne tako kvalifikacije kot veščine

Mednarodna raziskava OECD o znanju odraslih ponuja nov vpogled v pomen kvalifikacij ter različnih veščine in znanj za dva ključna rezultata na trgu dela za mlade v starosti od 16 do 29 let: tveganje, da ostanejo zunaj šole in brez dela in, če imajo delo, da je to na ravni plačila na uro. Ugotovitve poudarjajo pomen spodbujanja doseganja višje izobrazbe, pa tudi pomen izboljšanja pismenosti, računanja in reševanja problemov ter izboljšanja informacij, ki so na voljo mladim, ko se odločajo za študij. Tudi delovne izkušnje in splošne veščine pozitivno vplivajo na začetno plačo. Kljub temu v nekaterih državah le redki mladi kombinirajo delo in študij, večina študentov, ki dela, pa to počne zunaj formalnih programov, ki vključujejo delovne izkušnje, kot so tečajji poklicnega izobraževanja in usposabljanja ali vajeništvo. To pomeni, da bi bilo za to, da bi se študenti približe spoznali s trgom dela, treba ne samo uvesti ali razširiti delovne module v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja, temveč tudi okrepiti ukrepe, ki bi olajšali pridobivanje delovnih izkušenj vsem študentom. Taki ukrepi lahko vključujejo odpravo ovir za podjetja pri najemanju delavcev za krajši delovni čas in morda uvedbo davčnih spodbud za študente, ki delajo največ določeno število ur.

BANKA ZNANJA

- *OECD Employment and Labour Market Statistics*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/lfs-data-en>
- *Taxing Wages 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/tax_wages-2013-en
- *OECD Economic Outlook, Volume 2014 Issue 1*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/eco_outlook-v2014-1-en

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2014), *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/soc_glance-2014-en

Od finančne k družbeni krizi

Brezposelnost in izguba dohodka slabšata socialne razmere v številnih državah OECD. Zmogljivost vlad za spopadanje z izzivi je omejena zaradi javnofinančne konsolidacije. A omejitve socialne porabe lahko otežijo življenje najranljivejših in ustvarijo težave v prihodnosti. Da bi zavarovale socialne politike pred krizo in ohranile učinkovito podporo v celotnem gospodarskem ciklu, se morajo vlade usmeriti na čas po sedanji recesiji.

Visoka stopnja brezposelnosti in izguba dohodka v številnih državah OECD po več kot petih letih od finančne krize slabšajo socialne razmere. Zmogljivost vlad za spopadanje s temi izzivi je omejena zaradi javnofinančne konsolidacije. Vendar obstaja tveganje, da se z omejitvami socialne porabe stiska najranljivejših skupin še poveča in lahko ustvari težave v prihodnosti. Države OECD se lahko učinkovito spopadajo s temi izzivi samo s politikami, ki so dobro načrtovane in podprejene z ustreznimi sredstvi. Čeprav je bilo glavnim gospodarstvom v vzponu prizaneseno z najhujšimi učinki krize, se spoprijemajo z drugačnimi izzivi. Kakor koli, za gospodarstva v vzponu so izkušnje držav OECD pomembne, ker še naprej gradijo sisteme socialne zaščite in jih varujejo pred krizo.

Finančna kriza je spodbudila družbeno krizo

Finančni pretres v letih 2007–8 ni ustvaril samo gospodarske in javnofinančne krize, ampak tudi družbeno. V državah, ki so doživele najglobljo in najdaljšo recesijo, so vidni koreniti verižni učinki na možnosti ljudi za zaposlitev, dohodek in življenjske razmere. Približno 48 milijonov ljudi v državah OECD išče

zaposlitev – 15 milijonov več kot septembra 2007 – in še več jih je v finančni stiski. Število tistih, ki živijo v gospodinjstvih brez kakršnega koli dohodka iz dela, se je v Grčiji, na Irskem in v Španiji podvojilo. Najhuje so bile prizadete skupine z nizkimi dohodki, mladi in družine z otroki.

Družbene posledice lahko trajajo leta

Gospodinjstva so izpostavljena pritiskom, proračuni za socialno podporo so pod nadzorom, vse več ljudi pravi, da niso zadovoljni s svojim življenjem, zaupanje v vlade se je zmanjšalo. Obstajajo tudi znaki, da bo imela kriza dolgotrajne posledice za prihodnjo blaginjo ljudi. Nekatere družbene posledice krize na področjih, kot so oblikovanje družine, rodnost in zdravje, bo resnično čutili šele na dolgi rok. Stopnje rodnosti so se od začetka krize še naprej zniževale ter poglobljale demografske in javnofinančne izzive staranja. Tudi družine so zmanjšale osnovno potrošnjo, vključno s hrano, in s tem ogrozile svojo sedanjo in prihodnjo blaginjo. Še vedno je prezgodaj, da bi izmerili dolgoročne učinke na zdravje ljudi, vendar je znano, da brezposelnost in gospodarske težave prispevajo k vrsti zdravstvenih težav, vključno z duševnimi boleznimi.

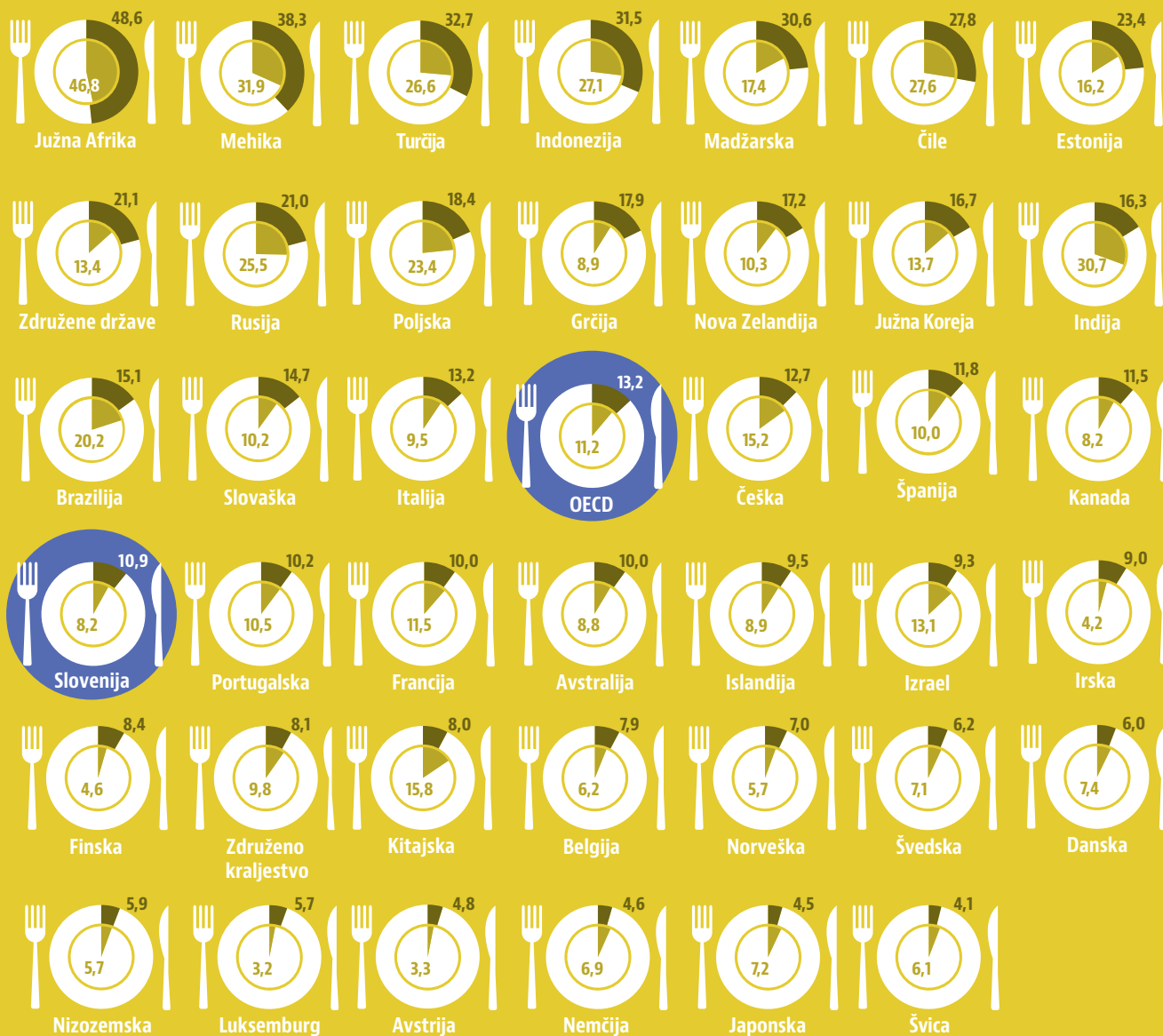
Statistični podatki

Negotovost preskrbe s hrano se povečuje

„Ali se vam je v preteklih 12 mesecih kdaj zgodilo, da niste imeli dovolj denarja za nakup hrane?“

% pritrilnih odgovorov ● 2011/2012 ● 2006/2007

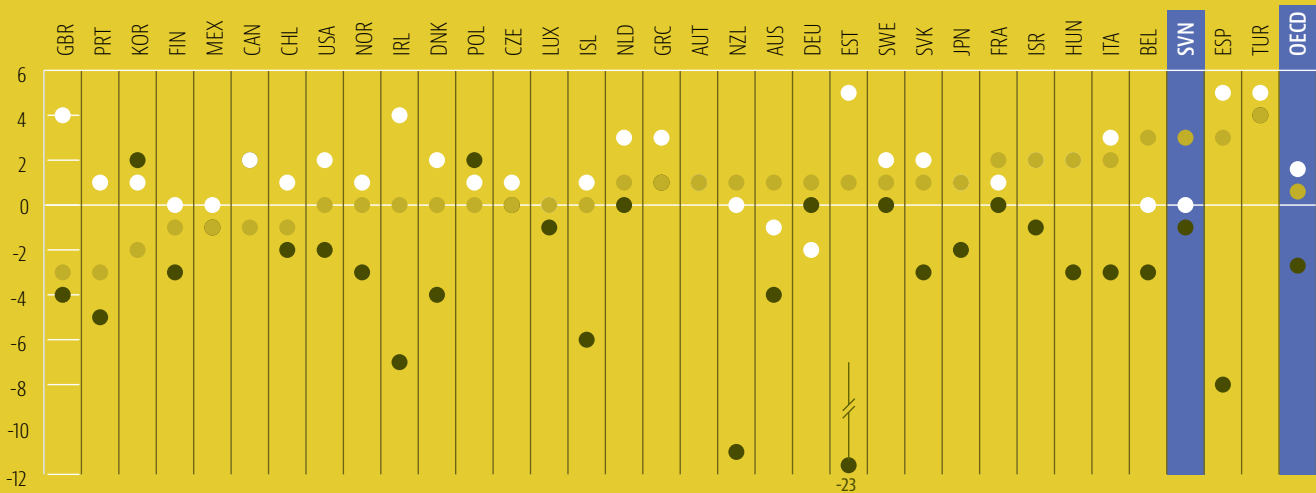
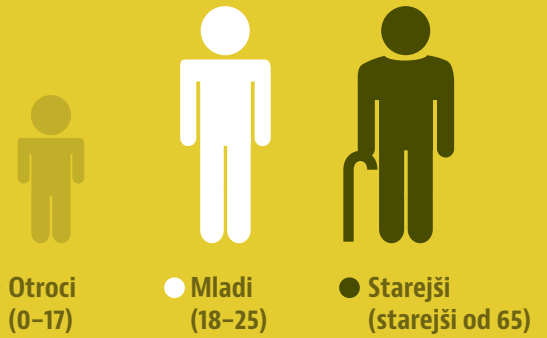
Razvrščeno od največjega do najmanjšega deleža, 2011/2012

Revščina se je povečala pri otrocih in mladih, pri starejših pa se je zmanjšala

Sprememba odstotne točke relativnih stopenj revščine med letoma 2007 in 2010 po starostnih skupinah

Razvrščeno od najmanjše do največje ravni revščine pri otrocih

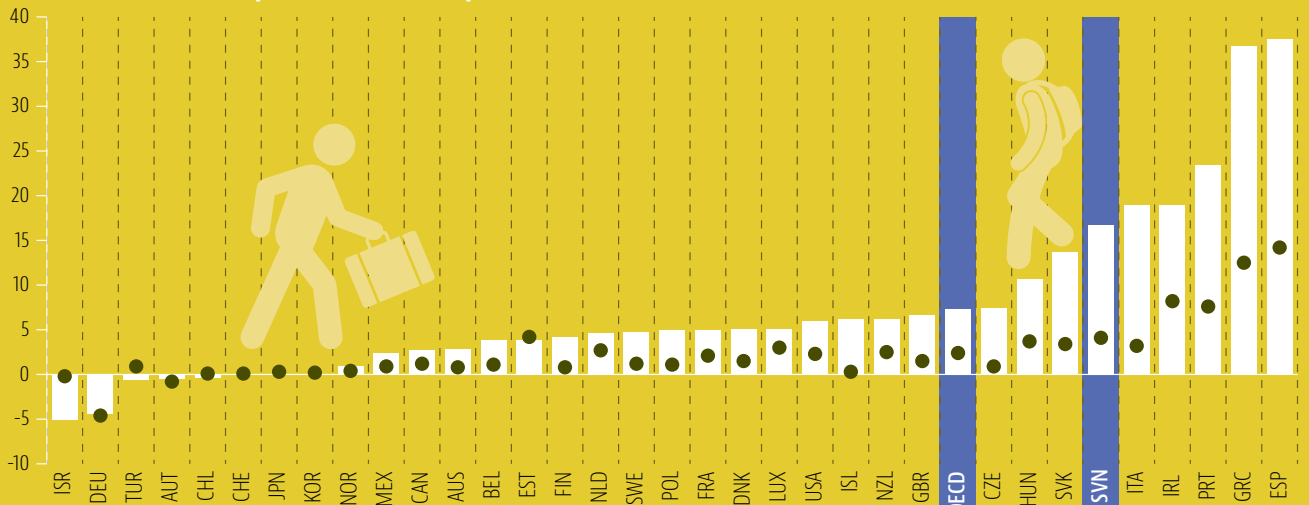

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966485>

Brezposelnost je največja pri mladih v večini držav

Sprememba odstotne točke relativnih stopenj revščine med letoma 2007 in 2010 po starostnih skupinah

● Starejše osebe (55-64) ■ Mlajše osebe (15-24)

Oznake ISO
 AUS Avstralija
 AUT Avstrija
 BEL Belgija
 BRA Brazilija
 CAN Kanada
 CHL Čile

CHN Kitajska
 CZE Češka
 DNK Danska
 EST Estonija
 FIN Finska
 FRA Francija

DEU Nemčija
 GRC Grčija
 HUN Madžarska
 ISL Islandija
 IND Indija
 IDN Indonezija

IRL Irška
 ISR Izrael
 ITA Italija
 JPN Japonska
 KOR Južna Koreja
 LUX Luksemburg

MEX Mehika
 NLD Nizozemska
 NZL Nova Zelandija
 NOR Norveška
 POL Poljska
 PRT Portugalska

RUS Rusija
 ZAF Južna Afrika
 SVK Slovaška
 SVN Slovenija
 ESP Španija
 SWE Švedska

CHE Švica
 TUR Turčija
 GBR Združeno kraljestvo
 USA Združene države

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932966390>

Od finančne k družbeni krizi

Vlagajte danes, da se boste izognili naraščanju stroškov jutri

Kratkoročni prihranki lahko povzročijo veliko višje stroške v prihodnosti in vlade bi morale dati prednost financiranju naložbenih programov. Današnje omejitve porabe za zdravje ne smejo sprožiti naraščanja jutrišnjih potreb po zdravstvenem varstvu. Predvsem zelo prizadete države bi morale zagotoviti dostop do kakovostnih storitev za otroke in preprečiti izključitev osipnikov iz trga dela.

Ranljive skupine potrebujejo podporo zdaj

Da bi bile socialne naložbe učinkovite, jih je treba vključiti v ustrezno podporo za najrevnejše. Vzdrževanje in krepitev podpore za najranljivejše skupine mora ostati bistveni del vsake strategije za oživetev gospodarstva in družbe. Vlade morajo časovno uskladiti in ustrezno načrtovati ukrepe za javnofinančno konsolidacijo, ker se lahko razporeditveni učinek takih ukrepov precej razlikuje: revni lahko na primer bolj trpijo zaradi omejitev porabe kot zaradi zvišanja davkov.

Možnosti za zmanjšanje izdatkov za brezposelnost so omejene

Šibki trgi dela zagotavljajo malo možnosti za omejitve izdatkov za nadomestila za brezposelnost, socialno pomoč in programe aktivnih trgov dela. Kjer so prihranki mogoči, jih je treba doseči v skladu s hitrostjo okrevanja. Predvsem ciljno usmerjeni prejemki varnostne mreže so prednostna naloga v državah, v katerih takšna podpora ne obstaja, jo je težko dobiti ali pa dolgotrajno brezposelni izčrpavajo pomoč za brezposelnost. Izogibati bi se bilo treba čezmejnih omejitev socialnih transferjev, kot so stanovanjske datjave, otroški dodatki, družinski prejemki, ker ti transferji pogosto zagotavljajo bistveno podporo revnim delavskim družinam in starešem samohranilcem.

Ciljna usmerjenost lahko prinese prihranke in hkrati zaščiti ranljive

Učinkovitejša ciljna usmerjenost lahko ustvari znatne prihranke in hkrati zaščiti ranljive skupine. Zlasti zdravstvene reforme bi morale dati prednost varstvu najranljivejših. Vendar je treba ciljno usmerjenost natančno uravnati, da bi se izognili spodbudam z nasprotnim učinkom, ki ljudi odvrtačo od iskanja dela. Na primer, brezposelni, ki naj bi začeli delati in služiti plačo ter ne bi več dobivali podpore, lahko s tem pridobijo zelo malo ali celo izgubijo.

Podpora prizadevanjem družin za spopadanje s tegobami

Obstaja dober razlog za načrtovanje vladne podpore v oblikah, ki lastne zmogljivosti gospodinjestev za spopadanje s tegobami

bolj vključujejo in dopolnjujejo kot nadomeščajo. V tem smislu je posebno pomembno, da se zagotovi učinkovita podpora zaposlovanju, tudi če to pomeni višjo kratkoročno porabo za aktivne socialne politike. Aktivacija trga dela in podpora pri delu se morata ohranjati na razumnih ravneh. Ker je veliko gospodinjestev brez dela, se morajo prizadevanja politike usmeriti na zagotavljanje, da si bodo hitro opomogla, ko se bodo razmere na trgu dela izboljšale. Na primer, da bi bile podpora in spodbude v zvezi z delom čim bolj učinkovite, jih ne bi smeli omejiti na posamezne iskalce zaposlitve, ampak bi morale biti na voljo tudi njihovim partnerjem, ki ne delajo.

Vlade morajo načrtovati naslednjo krizo

Da bi socialne politike varovale pred krizo in ohranile učinkovito podporo v celotnem gospodarskem ciklu, se morajo vlade usmeriti na čas po sedanjí recesiji. Prvič, najti morajo način, da ustvarijo prihranke v obdobjih vzpona, in zagotoviti, da bodo kos naraščajočim stroškom v času recesije. Na odhodkovni strani morajo podporo bolj povezati z razmerami na trgu dela, na primer z verodostojnim zmanjšanjem izdatkov za nadomestila v času okrevanja in preusmeritvijo sredstev iz nadomestil v aktivne politike trga dela. Na prihodkovni strani pa morajo razširiti davčno osnovo, zmanjšati svojo odvisnost od davkov na delo in prilagoditi davčne sisteme tako, da bo upoštevana naraščajoča dohodkovna neenakost. Drugič, vlade morajo nadaljevati strukturne reforme sistemov socialne zaščite, ki so jih začele pred krizo. Kriza je to potrebo dejansko povečala. Na področju pokojnin na primer nekateri prihodnji upokojenci tvegajo večjo prihodkovno negotovost zaradi dolgih obdobj brezposelnosti v času delovne sposobnosti. Pri zdravstvenem varstvu so strukturni ukrepi, ki odvezemajo nepotrebne storitve in dosegajo večjo učinkovitost, bolj zaželeni kot neusmerjene omejitve, ki omejujejo dostop do zdravstvenega varstva najranljivejšim.

BANKA ZNANJA

- *OECD Income Distribution Database*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/data-00654-en>
- *How's Life? 2013: Measuring Well-being*
DOI : <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201392-en>
- *Health at a Glance 2013: OECD Indicators*
DOI : http://dx.doi.org/10.1787/health_glance-2013-en

Krepimo finančno stabilnost > Ustvarjamo varnejšo prihodnost

Skupina Triglav je ena **vodilnih zavarovalno-finančnih** skupin v jugovzhodni Evropi. Tako rekoč Evropa v malem, saj poslujemo **v sedmih evropskih državah** in na osmih trgih. Z znanjem, izkušnjami in finančno močjo **že 115 let** skrbimo za generacije zavarovancev, za njihovo **varnejšo prihodnost**.

Ključni stebri našega delovanja **so zavarovalništvo, upravljanje premoženja in druge podporne dejavnosti**. Finančno stabilnost krepimo preko dobičkonosnega in varnega poslovanja. Temu pritrjujeta tudi **bonitetni oceni »A-«** priznanih bonitetnih agencij Standard Poor's s stabilno napovedjo in A.M. Best z izboljšano pozitivno napovedjo.

Izvajamo premoženjska, življenjska, prostovoljna dodatna pokojninska in zdravstvena zavarovanja. Na lestvici **največjih zavarovalnih skupin v regiji Adria** je Triglav z več kot 5.400 zaposlenimi na **prvem mestu** po obračunani premiji z nekaj več kot 20-odstotnim tržnim deležem.

Skupina Triglav načrtuje nadaljnjo **rast in razvoj** na ciljnih trgih jugovzhodne Evrope, na slovenskem trgu pa stremi k donosnosti in ohranitvi največjega tržnega deleža. Ob upoštevanju demografskih sprememb in potreb prebivalstva bomo v prihodnje posebno skrb namenjali razvoju segmenta **pokojninskih in zdravstvenih zavarovanj**.

OECD
Better Life
Initiative

Blaginja v Sloveniji

Slovenija dosega dobre rezultate na številnih področjih zagotavljanja blaginje, kar dokazuje tudi dejstvo, da pri več področjih v okviru indeksa boljšega življenja (Better Life Index) dosega rezultate blizu povprečja ali celo boljše rezultate.

Čeprav z denarjem ni mogoče kupiti sreče, je ta pomembno sredstvo za doseganje višjih življenjskih standardov. V Sloveniji je razpoložljivi neto dohodek na prebivalca, prilagojen za povprečno gospodinjstvo, 19.692 USD na leto, kar je pod povprečjem OECD, ki znaša 23.938 USD na leto. Vendar so med

najbogatejšimi in najrevnejši velike razlike – 20 % prebivalstva z najvišjim prihodkom zasluži skoraj štirikrat toliko, kot zasluži 20 % prebivalstva z najnižjim prihodkom.

Kar zadeva zaposlovanje, ima v Sloveniji plačano zaposlitev 64 % ljudi, starih od 15 do 64 let; to je nekoliko pod povprečjem zaposlenosti v državah članicah OECD, ki znaša 65 %. Plačano zaposlitev ima približno 67 % moških in 61 % žensk. V Sloveniji delajo ljudje 1.640 ur na leto, kar je manj od povprečja OECD, ki znaša 1.765 ur. Veliko nadurnega dela opravlja približno 6 % zaposlenih (8 % moških in le 4 % žensk), kar je manj od povprečja OECD, ki znaša 9 %.

Primerna izobrazba je pomembna prednost pri iskanju zaposlitve. V Sloveniji ima izobrazbo, primerljivo z ravno srednješolske izobrazbe, 84 % odraslih, starih od 25 do 64 let, kar je več od povprečja OECD, ki znaša 75 %. To raven izobrazbe je uspešno pridobilo več moških (86 %) kot žensk (83 %). Kar zadeva kakovost izobraževalnega sistema, je povprečni učenec v Sloveniji pri bralni pismenosti, matematiki in znanosti v okviru preverjanja splošnega znanja po Programu OECD za mednarodno ocenjevanje učencev (PISA) dosegel 499 točk, kar je nekoliko bolje od povprečja OECD, ki znaša 497 točk. V Sloveniji so deklice povprečno dosegle 20 točk več od dečkov, kar je razkorak, ki presega povprečje OECD, ki znaša 8 točk.

Kar zadeva zdravje, je v Sloveniji pričakovana življenjska doba ob rojstvu skoraj 80 let; to je v skladu s povprečjem OECD. Pričakovana življenjska doba za ženske je 83 let, za moške pa 77 let. Raven emisij PM10 – tj. majhnih trdnih delcev, ki onesnažujejo zrak in so dovolj majhni, da skupaj z zrakom pridejo v pljuča in jih poškodujejo – je 25,6 mikrograma na kubični meter, kar je več od povprečja OECD, ki znaša 20,1 mikrograma na kubični meter. Slovenija dosega boljše rezultate pri kakovosti vode, saj 90 % ljudi trdi, da so zadovoljni s kakovostjo vode, kar je več od povprečja OECD, ki znaša 84 %.

Kar zadeva javno sfero, imajo prebivalci v Sloveniji močan občutek skupnosti, medtem ko je raven državljske udeležbe zmerne; pri tem 93 % ljudi meni, da poznajo nekoga, na kogar bi se lahko zanesli, če bi se znašli v stiski, kar je več od povprečja OECD, ki znaša 89 %. Volilna udeležba, tj. merilo javnega zaupanja v vlado in vključenosti državljanov v politični proces, je bila pri zadnjih volitvah 66-odstotna. Ta številka je nižja od povprečja OECD, saj se volitev v njegovih državah članicah udeleži povprečno 72 % volilnih upravičencev. Položaj v družbi in socialno-ekonomski položaj lahko vplivata na volilno udeležbo. Volilna udeležba za 20 % ljudi v najboljšem položaju je ocenjena na 75-odstotno, za 20 % ljudi v najslabšem položaju pa na 62-odstotno. Razlika med obema skupinama je nekoliko večja kot pri povprečju OECD, ki znaša 11 odstotnih točk.

To besedilo vsebuje informacije in podatke, ki so na voljo na spletnem mestu o indeksu boljšega življenja (Better Life Index) za posamezno državo. Za bolj poglobljeno analizo o dobrem počutju glejte poročilo *How's Life? 2013: Measuring Well-Being (Kakšno je življenje? 2013: merjenje blaginje)*.

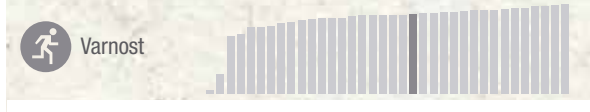
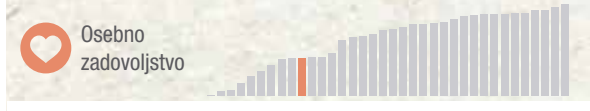
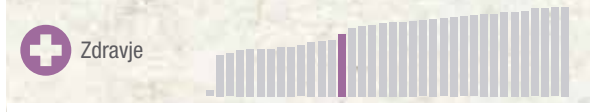
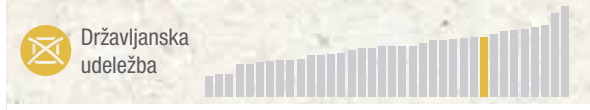
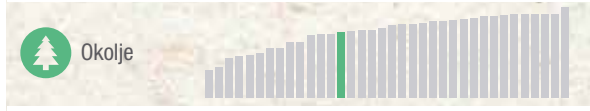
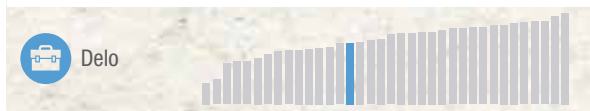
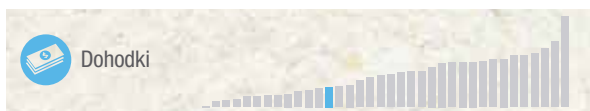
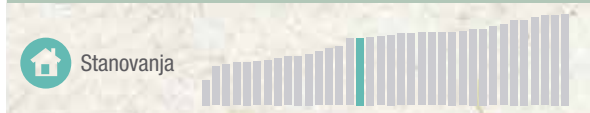
Za več informacij o ocenah in referenčnih letih glejte www.oecdbetterlifeindex.org/about/better-life-initiative/.

Indeks boljšega življenja za Slovenijo

(glede na druge države OECD)

Indeks

Izbrani rezultati

Povprečno stanovanje vključuje **1,4** sobe na osebo

Povprečno premoženje gospodinjstva je ocenjeno na **18.912** USD na osebo

Približno **4,2 %** delovne sile je brezposelne že eno leto ali več

Približno **93 %** ljudi meni, da poznajo nekoga, na kogar bi se lahko zanesli, če bi se znašli v stiski

Povprečni učenec je dosegel **499** točk pri preverjanju splošnega znanja PISA na področjih bralne pismenosti, matematike in znanosti

Povprečje vseh ravni onesnaženosti (PM10) znaša **25,6** mikrograma na kubični meter

Zadnjih splošnih volitev se je udeležilo **66 %** registriranih volilnih upravičencev

Pričakovana življenjska doba je skoraj **80** let

Na lestvici od 0 do 10 so ljudje za kazalnik »zadovoljstvo z življenjem« povprečno izbrali oceno **6**

Raven umorov je **0,4** na 100.000 prebivalcev

Ljudje približno **14,5** ur na dan posvetijo osebni skrbi (vključno s spanjem in prehranjevanjem) in prostemu času

Obveščanje. Neposredno od vira.

BREZPLAČEN zbornik
z naročnino

Že od leta 1962 vas sprti pripravljamo na politične izzive časa.

Naročnino sklenite na spletnem mestu

www.oecdobserver.org/subscribe.html

ali na naslovu

observer@oecd.org

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2014), *OECD Regional Outlook 2014: Regions and Cities: Where Policies and People Meet*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201415-en>

Ob dobrem upravljanju je napredek mogoč v vsaki regiji

Regije so v ospredju prizadevanj vlad za spodbujanje rasti, izboljšanje blaginje in spopadanje z neenakostmi, vendar je gospodarska kriza v polovici držav OECD povečala razkorak med vodilnimi regijami in tistimi, ki zaostajajo. Čeprav se gospodarska rast in druga merila za uspeh med regijami in celo v posamezni državi zelo razlikujejo, lahko manj uspešne regije postanejo bolj konkurenčne ob pravi mešanici politik in ob prizadevanjih, ki so usklajena na vseh ravneh vlade.

Razlike v prihodkih med regijami so se v zadnjih desetletjih povečale v večini držav OECD; kriza tega trenda ni spremenila. Kjer so se razlike zmanjšale, je bilo to predvsem zaradi slabšega uspeha bogatejših regij in ne rasti v revnejših. Kriza je tudi poglobila razlike v brezposelnosti med regijami.

Od začetka krize je premik od fiskalne spodbude h konsolidaciji povzročil **znatno zmanjšanje javnih naložb**, ki so se v OECD v obdobju 2009–12 realno zmanjšale za 13 %. Ker upravljanje približno 72 % javnih naložb poteka na podnacionalni ravni je to postalo poseben izziv za regije in kraje. Zmanjšanje naložb je sicer pripomoglo k zaščiti obstoječih storitev in transferjev, toda obstaja nevarnost, da bo spodkopalo rast in zagotavljanje storitev v prihodnosti.

Med gonilnimi silami vse **večjega števila reform podnacionalnih ravni upravljanja** so bili tudi javnofinančni pritiski. Delni razlog za to je potreba po ekonomiji obsega in drugih prihrankih stroškov, pa tudi sredstvih za dodeljevanje dodatnih odgovornosti.

Kriza je poudarila omejitve čistih gospodarskih ocen družbenega napredka in pozornost usmerila v **potrebo po**

širših merilih blaginje. Toda blaginjo je treba razumeti in obravnavati na regionalni ravni. Razlike v nedenarnih merilih blaginje so pogosto večje med regijami posamezne države kot med državami ter se sčasoma izjemno malo spreminjajo. V državah, kjer so večje razlike v dostopu do izobraževanja, zaposlitve in ključnih storitev, so tudi na splošno slabši rezultati blaginje.

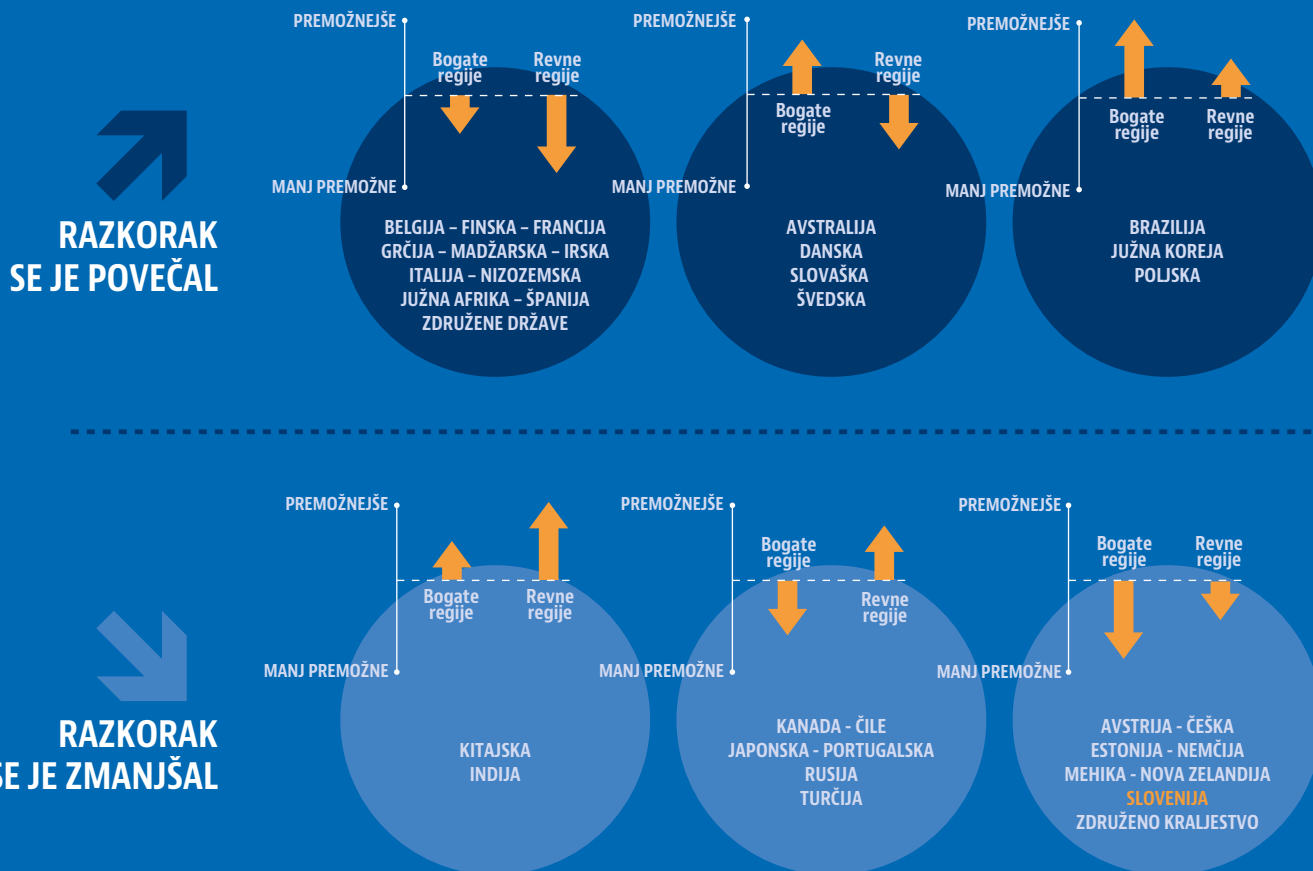
Pri iskanju rasti se vse večja pozornost posveča **mestom kot najpomembnejšim potencialnim gonilnim silam rasti** v večini gospodarstev OECD. Mesta so na splošno produktivnejša in njihova prednost v produktivnosti je tem večja, čim večje je mesto. Rast se običajno poveča tudi v regijah okoli velikih mest, celo v razdalji do 200–300 kilometrov. Manjša mesta pa lahko uživajo sadove produktivnosti v obliki tesne povezanosti z drugimi mesti, pri čemer je povezljivost neke vrste nadomestek za velikost.

Koristi urbanizacije v smislu rasti in produktivnosti niso samodejne: **način upravljanja mest** ima neposreden in pomemben vpliv na njihovo gospodarsko uspešnost in kakovost življenja meščanov. Ukrepi gospodinjstev in podjetij ter medsebojni vplivi različnih področij javne politike imajo

Statistični podatki

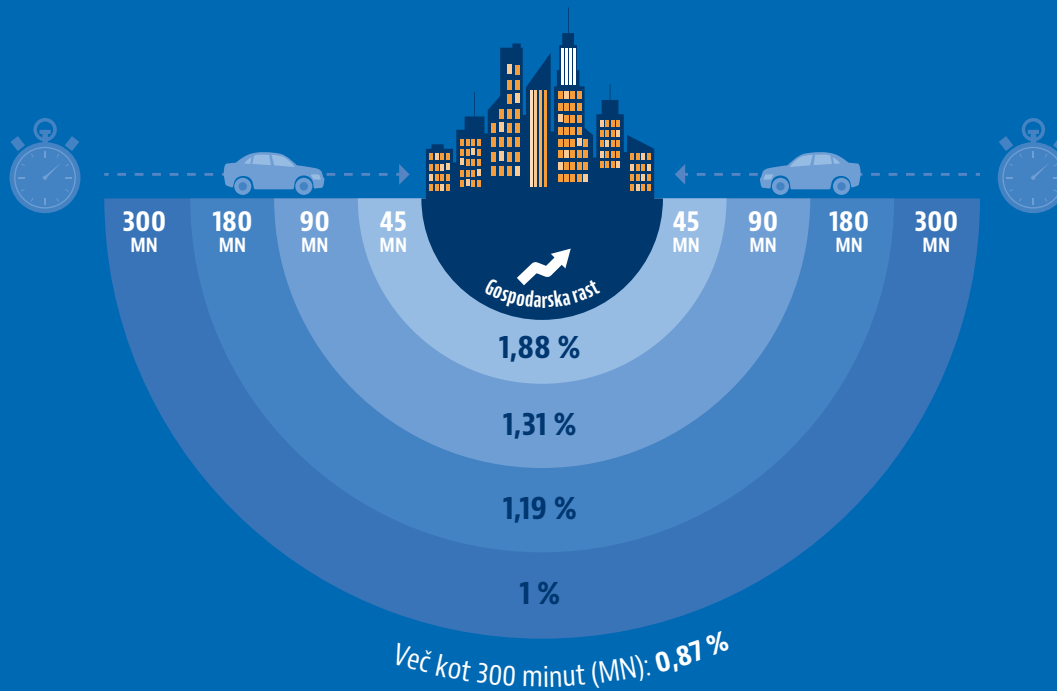
Zaradi krize se je v številnih državah povečal razkorak med najbogatejšimi in najrevnejšimi regijami

Gibanje razmerja BDP na osebo v 10 % najbogatejših in 10 % najrevnejših regij, 2008–2010

Manjša oddaljenost od velikih mest pomeni večjo gospodarsko rast

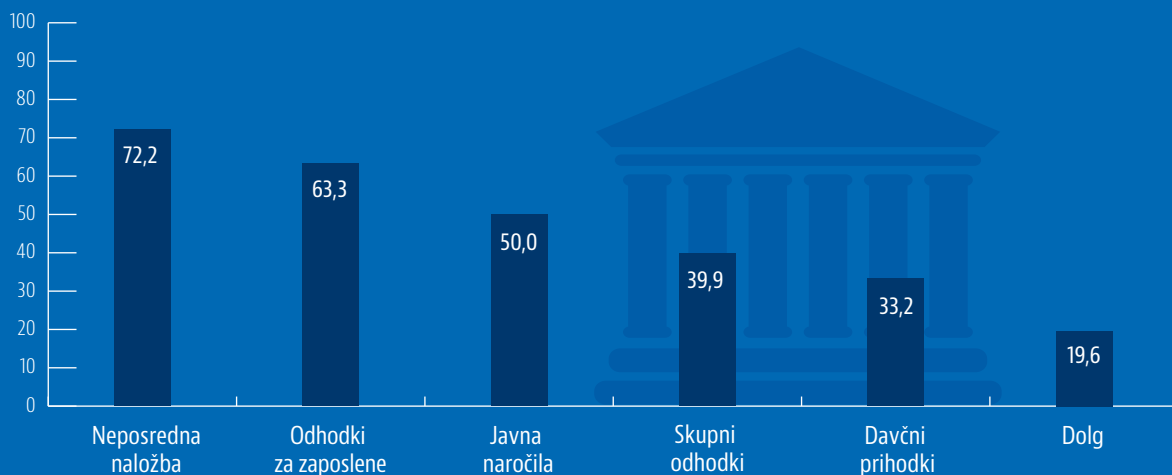
Ravni regionalne letne rasti BDP na osebo (1995–2010) in čas vožnje do najbližjega velikega metropolitanskega območja z 2 milijonoma ali več prebivalcev v državah OECD

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106667>

Podnacionalne ravni upravljanja imajo ključno vlogo pri javnih financah

Podnacionalna raven upravljanja kot % državne uprave, OECD (2012)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933106306>

Ob dobrem upravljanju je napredek mogoč v vsaki regiji

v mestih ponavadi večje pozitivne ali negativne učinke prelitja kot v manj naseljenih krajih. To kaže na večjo potrebo po usklajevanju politik med sektorji, pristojnostmi in ravnmi vlade.

Takšno usklajevanje je pogosto pomanjkljivo.

Nacionalne in podnacionalne sektorske politike so pogosto rezultat nasprotujočih si pobud in so premalo usklajene med ravnmi vlade. Težave se še stopnjujejo zaradi horizontalne razdrobljenosti na občinski ravni, zlasti v velikih politično razdrobljenih metropolitanskih območjih. Raziskava OECD o upravljanju metropolitanskih območij osvetljuje stroške razdrobljenega upravljanja in usmerja pozornost na koristi boljšega usklajevanja politik na metropolitanski ravni, tj. na ravni mest, ki jih opredeljujejo vzorci poselitve in gospodarska dejavnost namesto upravnih meja, ki so pogosto zastarele.

Ključne posledice politik

Vse večje razlike, počasna rast in omejen manevrski prostor javnofinančnih in monetarnih politik kažejo na potrebo po učinkovitih **pristopih k politiki, prilagojenih posameznemu kraju**. Prvič, tudi v posameznih državah se ovire za rast bistveno razlikujejo med njihovimi regijami. Drugič, politika se mora vse bolj posvečati kompromisom, ki jih je mogoče doseči med različnimi cilji, ter možnemu dopolnjevanju med njimi, ki ga je mogoče izkoristiti s celovitim pristopom. Ti kompromisi in dopolnjevanje velikokrat odražajo posebne pogoje določenih krajev, pogosto pa jih najbolj opazijo – in upravljajo – regionalni ali lokalni akterji.

Geografska območja politike so pomembn.

Pri opredeljevanju in spodbujanju povezav med gospodarskimi, okoljskimi in socialnimi cilji morajo oblikovalci politik gledati prek upravnih meja in upoštevati dejanska geografska območja izzivov, ki jih želijo obravnavati – ko je na primer treba obravnavati vprašanje javnega prevoza za celotno metropolitansko območje in ne ločeno po posameznih občinah. Ustrezen obseg posredovanja s politiko je odvisen od obravnavanega izziva: prispevna območja za šole se bodo razlikovala od bolnišničnih in organi, pristojni za promet, bodo verjetno delovali na drugačnih ravneh kot zdravstvene ustanove. Toda ravni vlade ne more biti neskončno veliko, zato so potrebni podatki, orodja in institucije, ki lahko pospešijo vertikalno in horizontalno usklajevanje na različnih ravneh.

Prilaganje politik krajem je zlasti pomembno pri razkoraku med podeželskimi in urbanih območji.

Ker okoli 78 % prebivalcev podeželja v OECD živi v bližini mesta, podeželskih in urbanih območij ni smiselno obravnavati ločeno. Podeželske in urbane politike morajo biti bolj povezane, da bodo odražale dejansko stanje v krajih, kjer se izvajajo. Podeželsko-urbana partnerstva lahko pomagajo doseči celovitejši teritorialni razvoj in čim večje možne koristi trga dela kot tudi okoljskih in drugih povezav med mestnimi in podeželskimi skupnostmi.

Omejitev javnih naložb pomeni, da morajo lokalne in regionalne vlade doseči več – in bolje – z manj sredstvi.

S tem v mislih je Svet OECD marca 2014 sprejel Priporočila za učinkovite javne naložbe med različnimi vladnimi ravnmi. Načela, ki jih vključujejo ta priporočila, bodo vladam v pomoč pri ocenjevanju prednosti in slabosti njihovih zmogljivosti za javne naložbe in pri opredeljevanju prednostnih nalog za izboljšave.

Nacionalne in regionalne/državne vlade imajo lahko pomembno vlogo pri spodbujanju učinkovitejših rešitev za metropolitanska območja.

Ovire za skupno ukrepanje so pogosto znatne, in tudi če vse občine na velikem urbanem območju ali v regiji pridobijo s sodelovanjem, ni nujno, da je katera od njih sploh sposobna in ima spodbude za prevzem stroškov zbiranja potrebnih informacij, aktiviranje drugih itn.

Boljše upravljanje metropolitanskih območij je treba podpreti z večjo skladnostjo politik za mesta na nacionalni ravni.

Ponavadi so bile izključno nacionalne urbane politike – če so obstajale – ozko zasnovane ter so se posvečale težavam in ne potencialu. Mnogi drugi vidiki politik, ki imajo pomembne posledice za urbani razvoj, se morda ne bo nikoli ne bodo znašli pod »urbanim drobnogledom«. Vlade, ki želijo, da mesta pravilno delujejo, morajo poskrbeti za mnogo širšo vizijo urbane politike, ki oblikuje medsektorske strategije s ciljem celovitega premagovanja izzivov, s katerimi se soočajo mesta.

BANKA ZNANJA

- *OECD Regional Well-Being*
www.oecdregionalwellbeing.org
- *How's Life in Your Region? Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264217416-en>
- *Investing Together: Working Effectively across Levels of Government*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264197022-en>

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

Izobrazba ter veščine in znanja so vse pomembnejši

Dostop do izobraževanja se širi, prav tako pa tudi vpliv izobrazbe ter veščin in znanj na naše življenje, tako da imamo z višjo izobrazbo boljše možnosti za zaposlitev in večji zaslužek.

Izobraževanje je vse dostopnejše in delež odraslih, ki so visoko pisarni, še naprej narašča, vendar se družbenogospodarske delitve poglobljajo, ker se je zelo povečal vpliv izobrazbe ter veščin in znanj na posameznikove priložnosti v življenju.

Trg dela nagraduje tiste z visoko izobrazbo ter številnimi veščinami in bogatim znanjem

Vzemimo razmere v zaposlovanju. V povprečju je zaposlenih več kot 80 % odraslih z visoko izobrazbo, pri tistih, brez srednješolske izobrazbe, pa je zaposlenih manj kot 60 %. Kljub temu so tudi nekateri visoko izobraženi, zlasti mladi odrasli, brezposelni. Povprečno je v državah OECD stopnja brezposelnosti za visoko izobražene odrasle v letu 2012 ostala na ravni 5,0 % (in se je povečala s 3,3 % v letu 2008), vendar je bila med ljudmi, stari od 25 do 34 let, 7,4 % (in se je povečala s 4,6 % v letu 2008). Za primerjavo, leta 2012 je bila stopnja brezposelnosti za osebe brez srednješolske izobrazbe, stare od 25 do 34 let, 19,8 % (in v številnih državah tudi višja), leta 2008 pa je bila 13,6 %. Ti podatki ponovno potrjujejo, da je nedavna gospodarska kriza najhujše prizadela mlade, slabo izobražene odrasle.

Pomanjkanje veščin in znanj samo še povečuje tveganje brezposelnosti – celo med ljudmi s podobno ravno izobrazbo. Na primer, v povprečju je bilo leta 2012 v 24 državah in podnacionalnih regijah, ki so sodelovale v raziskavi o znanju

odraslih, brezposelnih 5,8 % srednje pismenih odraslih brez srednješolske izobrazbe, v kategoriji slabo pismenih odraslih s podobno izobrazbo pa je bilo brezposelnih 8,0 %. Podobno je bilo med slabo pismenimi odraslimi z visoko izobrazbo 3,9 % brezposelnih, medtem ko je bilo med visoko pismenimi odraslimi z visoko izobrazbo 2,5 % brezposelnih.

Tudi podatki o zaslužku kažejo na širjenje razkoraka med tistimi, z izobrazbo, in tistimi, brez nje. V državah OECD odrasli z visoko stopnjo v povprečju zaslužijo približno 70 % več od tistih s srednješolsko izobrazbo. Razlike v veščinah in znanjih prav tako vplivajo na zaslužek, celo med ljudmi z enako stopnjo izobrazbe. Kot je bilo ugotovljeno v raziskavi o znanju odraslih (kazalnik A6), visoko pismene osebe z visoko stopnjo izobrazbe v povprečju zaslužijo približno 45 % več kot podobno izobraženi najslabše pismeni odrasli.

V večini držav je absolutno zviševanje stopnje izobrazbe pogostejše kot zniževanje

Razširitev izobraževalnih sistemov na ravni srednješolskega ali višješolskega in visokošolskega izobraževanja daje v številnih državah OECD ljudem v starosti od 25 do 34 let priložnost, da dosežejo višjo stopnjo izobrazbe kot njihovi starši. V povprečju je v državah OECD, ki so sodelovale v raziskavi o znanju odraslih leta 2012 (v okviru programa OECD za mednarodno ocenjevanje sposobnosti odraslih),

Stopnja zaposlenosti glede na doseženo izobrazbo

% zaposlenih odraslih, starih med 25 in 64 let, 2012

Države so razvrščene padajoče glede na stopnjo zaposlenosti odraslih z visokošolsko izobrazbo, starih med 25 in 64 let

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933115958>

Oznake ISO
AUS Avstralija
AUT Avstrija
BEL Belgija
BRA Brazilija
CAN Kanada
CHL Čile

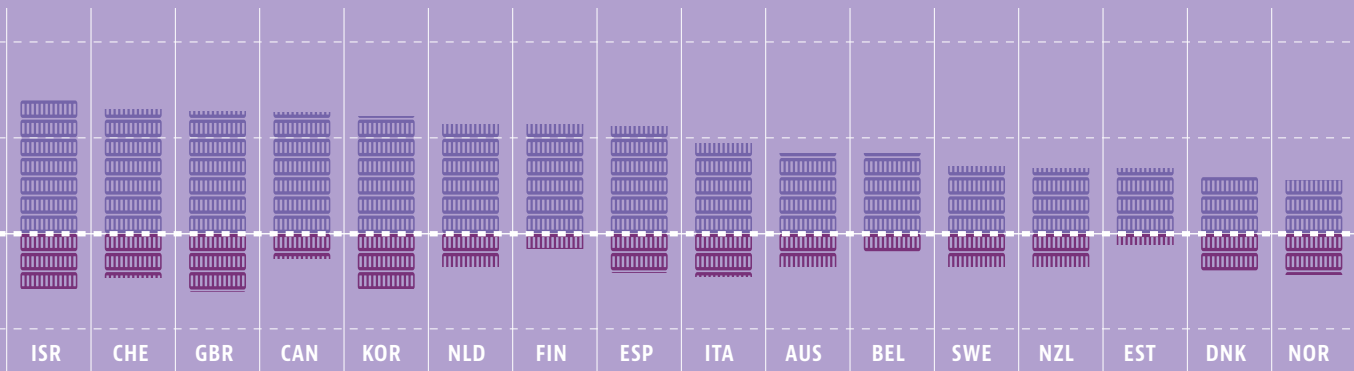
CZE Češka
DNK Danska
EST Estonija
FIN Finska
FRA Francija
DEU Nemčija

GRC Grčija
HUN Madžarska
ISL Islandija
IRL Irska
ITA Italija
ISR Izrael

KOR Južna Koreja
LVA Latvija
LUX Luksemburg
MEX Mehika
NLD Nizozemska
NZL Nova Zelandija

NOR Norveška
POL Poljska
PRT Portugalska
RUS Rusija
SVK Slovaška
SVN Slovenija

ESP Španija
SWE Švedska
CHE Švica
TUR Turčija
GBR Združeno kraljestvo
USA Združene države

Izobrazba ter veščine in znanja so vse pomembnejši

32 % mladih doseglo višjo izobrazbo kot njihovi starši, le 16 % jih ni doseglo izobrazbene ravni svojih staršev. V vseh državah, razen v Estoniji, Nemčiji, na Norveškem in Švedskem, je absolutno zviševanje stopnje izobrazbe pogostejše kot absolutno zniževanje. Razširitev izobraževanja je posebno izrazita v Franciji, na Irskem, v Italiji, Koreji, Španiji in Ruski federaciji, kjer so razlike med zviševanjem in zniževanjem stopnje izobrazbe 30 odstotnih točk ali več.

Druge ugotovitve

Zdaj ima skoraj 40 % ljudi v starostni skupini 25–34 let **visoko izobrazbo**, kar je 15 odstotnih točk več kot v starostni skupini 55–64 let.

Delež starejših in mlajših odraslih, ki so najbolj **pismeni**, se je v povprečju povečal za 10 odstotkov.

V večini držav OECD se zdaj večji del otrok začne izobraževati precej pred 5. letom. Več kot tri četrtine štiriletnikov (84 %) v državah OECD je vpisanih v **predšolsko in osnovnošolsko izobraževanje**, v državah OECD, ki so del Evropske unije, pa je takih štiriletnikov kar 89 %.

Približno 72 % učencev, ki začnejo **srednješolsko izobraževanje**, konča vpisane programe v rednem roku. Če upoštevamo še dve dodatni leti za dokončanje srednješolskega programa, v teh dveh letih po predvidenem roku za zaključne izpite v državah OECD uspešno dokonča programe 87 % učencev.

V državah OECD se je leta 2012 izobraževalo 49 % ljudi v starostnem obdobju 15–29 let. Od preostalih 51 % je bilo 36 % zaposlenih, 7 % brezposelnih, 8 % pa jih je zapustilo trg dela.

Visokošolske ustanove in v manjšem obsegu predšolske ustanove dobijo največji delež sredstev iz zasebnih virov: 31 % oziroma 19 %. **Javno financiranje** izobraževalnih ustanov, skupno za vse ravni, se je med letoma 2000 in 2011 povečalo v vseh državah, za katere so na voljo primerljivi podatki (razen v Italiji). A z večjim številom gospodinjestev, ki so delno krila stroške izobraževanja, se je **zasebno financiranje** v več kot treh četrtinah držav še hitreje povečevalo.

Medtem ko se je delež javne porabe, namenjene izobraževanju, med letoma 2005 in 2011 zmanjšal v dveh tretjinah držav, se je v krajšem obdobju od 2008 do 2011 – na vrhuncu gospodarske krize – javna poraba za izobraževanje v 16 od 31 držav z razpoložljivimi podatki povečevala hitreje (ali se je zmanjševala počasneje) kakor javna poraba za vse druge storitve.

Za predšolske **vzgojitelje** se zahteva magisterij samo v štirih od 35 držav z razpoložljivimi podatki, za srednješolske učitelje, ki poučujejo splošne predmete, pa je magisterij potreben v 22 od 36 držav z razpoložljivimi podatki.

Strokovni razvoj učiteljev je obvezen na vseh ravneh izobraževanja v približno treh četrtinah držav OECD in partnerskih držav z razpoložljivimi podatki. V 17 državah se zahteva za vse osnovnošolske učitelje na višji stopnji, v 8 državah se zahteva za napredovanje in povišanje plače, v 6 državah pa se ne zahteva.

Leta 2012 je bilo več kot 4,5 milijona študentov vpisanih v terciarno izobraževanje zunaj svoje države. Največji delež **mednarodnih študentov** glede na odstotek vpisanih v terciarno izobraževanje (kazalnik C4) imajo Avstralija, Avstrija, Luksemburg, Nova Zelandija, Švica in Združeno kraljestvo.

BANKA ZNANJA

- *TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264196261-en>
- *Skills Outlook 2013: First Results from the Survey of Adult Skills*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264204256-en>
- *Trends Shaping Education 2013*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/trends_edu-2013-en

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2014), *Green Growth Indicators 2014, OECD Green Growth Studies*, OECD Publishing

DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264202030-en>

Merjenje napredovanja k zeleni rasti

Kazalniki zelene rasti OECD pomagajo vladam pri oblikovanju politike za spodbujanje gospodarske rasti in razvoja, hkrati pa zagotavljajo, da bodo naravni viri še naprej omogočali vire in okoljske storitve, na katerih temelji naša blaginja. Svetovna gospodarska in finančna kriza je razkrila nekatere od pritiskov na okolje. Vendar obstaja tudi tveganje, da se bodo ob ponovni rasti pritiski, okrepi in hitro presegli ravni pred krizo.

Kazalniki zelene rasti OECD so organizirani okrog štirih glavnih ciljev: vzpostavitev nizkoogljičnega gospodarstva z učinkovito rabo virov, ohranjanje naravnih virov, izboljšanje kakovosti življenja ljudi ter izvajanje ustreznih ukrepov politike in izkoriščanja gospodarskih priložnosti, ki jih omogoča zelena rast. Cilj **šestih glavnih kazalnikov** je uravnoteženo sporočanje osrednjih elementov zelene rasti: ogljične in materialne produktivnosti, okolju prilagojenega tehnološkega napredka, indeksa naravnih virov, spremembe rabe in pokritosti tal ter izpostavljenosti prebivalstva onesnaženju zraka.

Svetovna gospodarska in finančna kriza je razkrila nekatere pritiske na okolje. Ob ponovni rasti, se bodo pritiski okrepi in hitro presegli ravni pred krizo, če vlade ne bodo okrepile ustreznih politik. Za izboljšanje učinkovite rabe energije in naravnih virov so potrebna močnejša, trajnostna prizadevanja, da bi zaustavili okoljsko škodo, ohranili naravne vire gospodarstva in izboljšali kakovost življenja ljudi. To zahteva usklajeno ukrepanje finančnega, gospodarskega, industrijskega in kmetijskega ter drugih ministrstev, katerih politike vplivajo na okolje in ki lahko spodbujajo zeleno rast. Vzpostavljane človeškega kapitala z izobraževanjem in razvojem veščin bo nujno.

Ali postajamo učinkovitejši pri uporabi naravnih virov in storitev iz okolja?

V zadnjih 20 letih se je okoljska produktivnost gospodarstev OECD glede **ogljika, energije in materialov** povečala, vendar so velike razlike med državami in sektorji. Izpusti ogljikovega dioksida in raba fosilnih goriv so se ločili od gospodarske rasti in obnovljiva energija ima vedno večjo vlogo

pri prizadevanjih za večjo raznovrstnost in dekarbonizacijo oskrbe z energijo. Danes države OECD ustvarijo večjo gospodarsko vrednost na enoto uporabljenih materialnih virov kot leta 1990 in prizadevanja za recikliranje odpadkov začinjajo kazati rezultate. Tudi raba hranil v kmetijstvu se izboljšuje, presežki se glede na proizvodnjo zmanjšujejo.

Ta razvoj je posledica kombinacije dejavnikov: ukrepanja politike, upada gospodarske dejavnosti zaradi krize, rasti v storitvenem sektorju, selitev proizvodnje z intenzivno rabo naravnih virov in intenzivnim onesnaževanjem v tujino ter povečanja obsega trgovanja.

V številnih območjih je povečanje produktivnosti majhno, okoljski pritiski pa ostajajo veliki: izpusti ogljika se še naprej povečujejo; fosilna goriva še naprej prevladujejo v mešanici energetskih virov in so včasih deležni vladne podpore; poraba materialnih virov v podporo gospodarski rasti ostaja velika in številni pomembni materiali se še naprej odlagajo kot odpadki.

Ali se ohranjajo naravni viri naših gospodarstev?

Razpoložljive informacije za ocenjevanje naravnih virov v državah so nepopolne in različne kakovosti. Napredek je bil dosežen pri količinskem upravljanju obnovljivih naravnih virov. Globalno se je ulov morskih rib umiril; komercialna raba **gozdnih virov** je trajnostna in pridobivanje obnovljivih **virov sladke vode** ostaja stabilno kljub naraščajočemu povpraševanju.

Skupen pritisk na naravne vire je še vedno velik in še vedno obstajajo pomembni izzivi v zvezi s kakovostjo naravnih

Statistični podatki

Onesnaženost zraka v mestih

Povprečna izpostavljenost posameznika majhnim delcem (PM10), $\mu\text{g}/\text{m}^3$

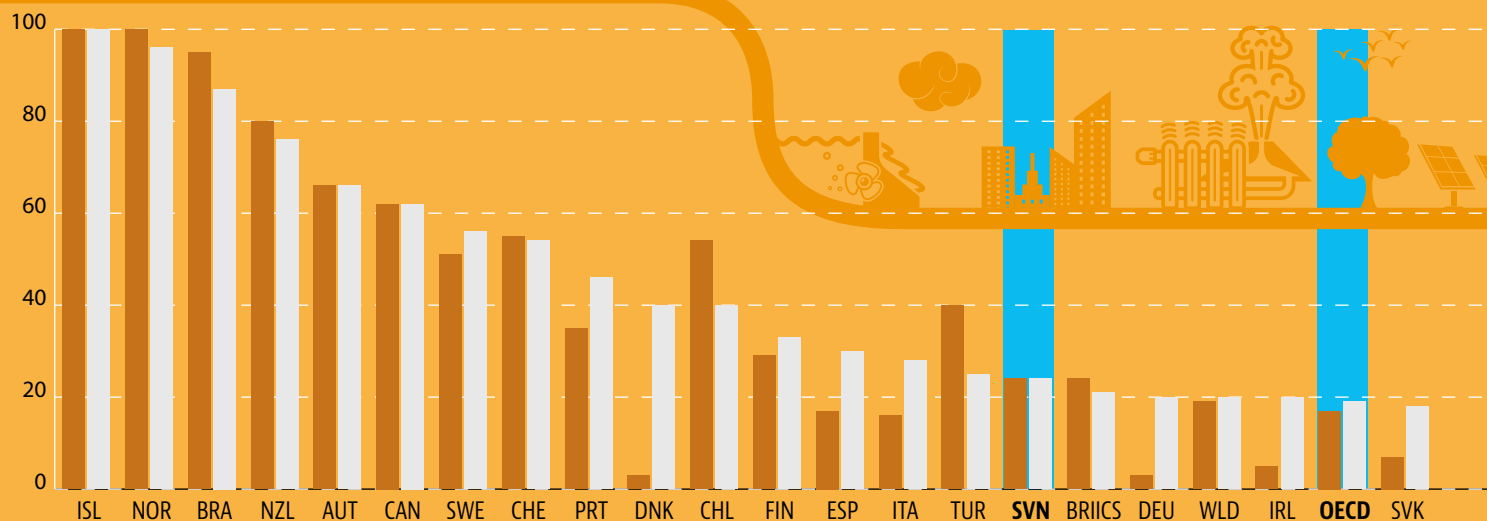
 1990
  2010
  Mejna vrednost SZO (letno povprečje 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925654>

Delež obnovljivih virov energije v proizvodnji električne energije

% obnovljivih virov energije v proizvodnji električne energije
 1990 2011

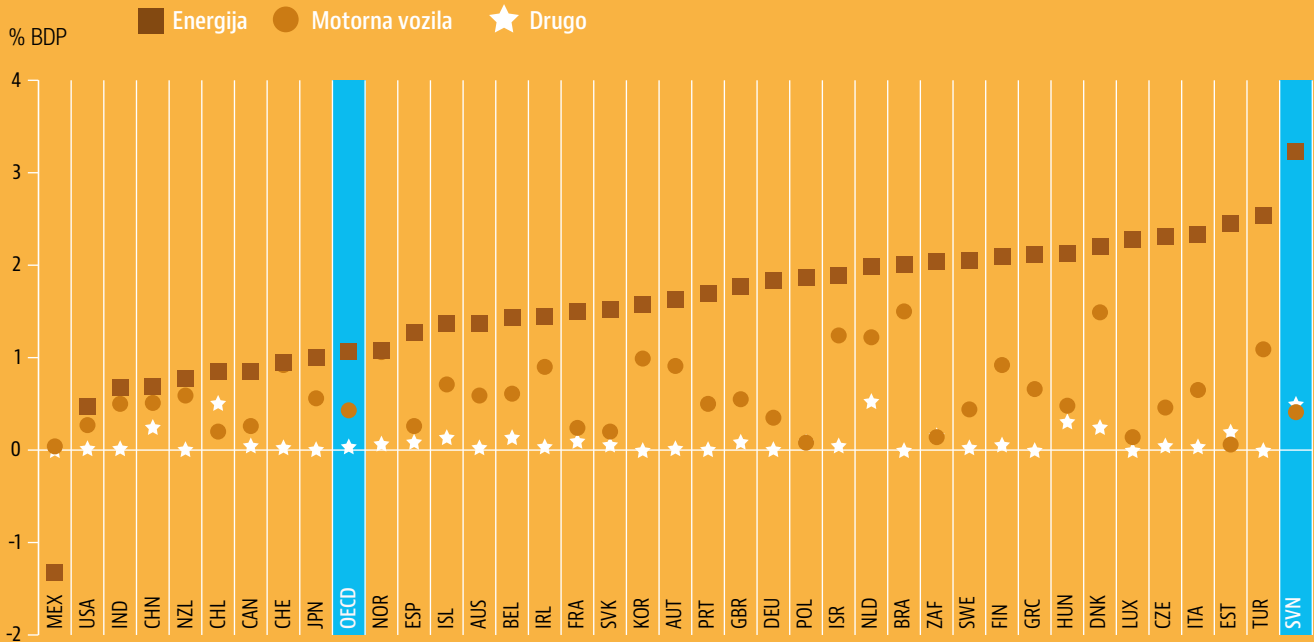

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925255>

Uporaba okoljskih davkov ostaja v številnih državah omejena

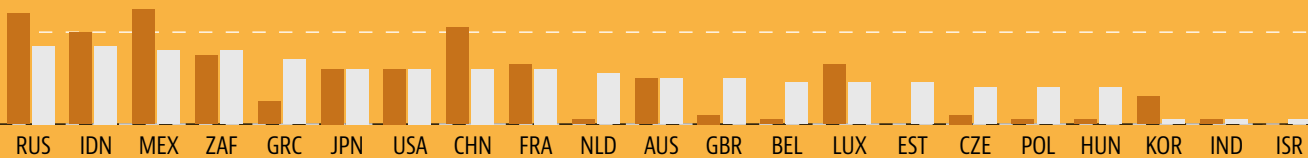
Razčlenitev prihodkov iz okoljskega davka kot % BDP, 2012

Razvrščeno naraščajoče glede na energijo

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888932925825>

AUS Avstralija	DNK Danska	IND Indija	MEX Mehika	SVK Slovaška
AUT Avstrija	EST Estonija	IDN Indonezija	NLD Nizozemska	SVN Slovenija
BEL Belgija	FIN Finska	IRL Irska	NZL Nova Zelandija	ESP Španija
BRA Brazilija	FRA Francija	ISR Izrael	NOR Norveška	SWE Švedska
CAN Kanada	DEU Nemčija	ITA Italija	POL Poljska	CHE Švica
CHL Čile	GRC Grčija	JPN Japonska	PRT Portugalska	TUR Turčija
CHN Kitajska	HUN Madžarska	KOR Južna Koreja	RUS Rusija	GBR Združeno kraljestvo
CZE Češka	ISL Islandija	LUX Luksemburg	ZAF Južna Afrika	USA Združene države

Merjenje napredovanja k zeleni rasti

virov, storitvami ekosistemov, ki jih zagotavljajo, in njihovim integriranim upravljanjem. Površina območij z bogato biotsko raznovrstnostjo se zmanjšuje in številni ekosistemi propadajo. Ogroženost **biotske raznovrstnosti** je posebno velika v državah z veliko gostoto prebivalstva in tam, kjer spremembe rabe tal in razvoj infrastrukture povzročajo večjo razdrobljenost naravnih habitatov.

Številne **živalske in rastlinske vrste** so ogrožene; ena tretjina svetovnih staležev rib se čezmerno izkorišča in številnim **gozdovom** grozi nevarnost uničenja, drobitev in sprememba namembnosti v druge vrste zemljišč. Pritiski na vodne vire ostajajo veliki; v nekaterih primerih lahko pomanjkanje lokalne vode ovira gospodarsko dejavnost.

Ali imajo ljudje korist od izboljšanja okolja?

Večina prebivalcev držav OECD ima korist od boljše higienske infrastrukture; skoraj 80 % ima korist od čiščenja javnih odpadnih voda. Človekova izpostavljenost onesnaženju zraka z žveplovim dioksidom in prašnimi delci se zmanjšuje. Hkrati pa prizemni ozon, dušikov oksid in zelo drobni delci še naprej vplivajo na zdravje ljudi. Ocene stroškov onesnaženosti zraka v državah OECD kažejo, da bi bile lahko koristi nadaljnje ublažitve onesnaženosti velike. Izzivi ostajajo tudi v zvezi s posodabljanjem zastarelih vodovodnih in kanalizacijskih sistemov in dostopom do učinkovitega čiščenja komunalnih odpadnih voda v majhnih ali izoliranih naseljih.

Ali okolju prijaznejša rast ustvarja gospodarske priložnosti?

Prizadevanja držav za izvajanje politik zelene rasti s podpiranjem novih tehnologij in inovacij ter z uporabo gospodarskih instrumentov se povečujejo. Primerljive informacije o gospodarskih priložnostih glede delovnih mest in konkurenčnosti, ki izhajajo iz politik zelene rasti, pa so še vedno redke. Dinamične vidike zelene rasti je težko statistično zajeti in številne meritve se bolj osredotočajo na »zeleno dejavnosti« kot na »zeleno preoblikovanje« gospodarstva in svetovne dobavne verige.

Sektorji, ki ustvarjajo **okoljsko blago in storitve**, rastejo (čeprav je njihov delež v gospodarstvu skromen). Javni izdatki za **raziskave in razvoj**, namenjeni okolju in energetski učinkovitosti, so se povečali, prav tako delež »zelenih« **patentov**. Uveljavljanje **okoljskih davkov** se povečuje, vendar ostaja omejeno v primerjavi z davki na delo. Delež podpore kmetom, ki izvajajo največji pritisk na okolje, se je zmanjšal, delež podpore uvedbi okoljskih zahtev pa povečal.

Mednarodni finančni tokovi, ki spodbujajo bolj zeleno rast, se razvijajo. Medtem ko so se **trgi ogljika** zaradi finančne krize skrčili in so zmanjšali industrijsko proizvodnjo, so se pojavile

nove priložnosti na področju čiste energije, kjer so mednarodni **naložbeni** tokovi preseglili naložbe v tehnologijo fosilnih goriv. Nove priložnosti so se pojavile tudi pri finančnih institucijah, ki izdajajo **zeleno obveznice**, in **agencijah za izvozna posojila**, ki omogočajo zasebne naložbe v projekte, ki so predmet presoje vplivov na okolje. **Razvojna pomoč** za okoljske namene še naprej raste in pomoč za obnovljive vire energije je večja od tiste za neobnovljive vire.

Velik del razvoja pa se kljub temu še vedno odvija na robu in politike pogosto niso dovolj skladne, zato spodkopavajo prehod na zeleno rast. Države še naprej **podpirajo** proizvodnjo in porabo **fosilnih goriv** na številne načine. Različno visoki **energetski davki**, nizki davki na gorivo z velikim vplivom na okolje in oprostitve za gorivo, ki se uporablja v nekaterih sektorjih, ovirajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo. Njihova reforma bi prinesla pomembne priložnosti za države, da bi lahko ustvarile večji davčni prihodek in hkrati z manjšimi stroški dosegle okoljske cilje.

BANKA ZNANJA

- *Towards Green Growth in Southeast Asia*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264224100-en>
- *Policy Instruments to Support Green Growth in Agriculture*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264203525-en>
- *OECD Environmental Performance Reviews*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/19900090>

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD/FAO (2014), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2014-2023*, OECD Publishing
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2014-en

Pogled na kmetijstvo – prehranska varnost sveta

Svetovni kmetovalci in ribiči bodo v naslednjih 10 letih lahko zadostili povpraševanju. Rastoči dohodki, urbanizacija in nove prehranjevalne navade bodo okrepili prehod na prehrano, bogatejšo z beljakovinami, maščobami in sladkorji. Cene bodo rasle, vendar ne bodo dosegle najvišjih ravni. S prevladujočo vegetarijansko prehrano, ekstenzivnim obdelovalnim zemljiščem in počasno urbanizacijo družbe predstavlja Indija edinstvene priložnosti in izzive, vendar se pričakuje nadaljnja rast proizvodnje in porabe hrane na prebivalca.

Mednarodne cene glavnih poljščin so znatno padle s preteklih visokih vrednosti, ki so bile v veliki meri odgovor na rekordno letino v letu 2013/14. Nasprotno pa so cene mesa in mlečnih izdelkov tako visoke kot še nikoli, ker je bila njihova ponudba v letu 2013 nižja od pričakovane. Svetovne cene etanola in biodizla so se zaradi obilne ponudbe obeh še naprej zniževale z najvišjih preteklih vrednosti, ki so jih dosegle leta 2011.

Povpraševanje po kmetijskih proizvodih naj bi predvidoma ostalo stabilno, čeprav se v primerjavi s prejšnjim desetletjem počasneje povečuje. Žita so še vedno glavni del prehrane ljudi, a naraščajoči dohodki, urbanizacija in spremembe prehranjevalnih navad prispevajo k prehodu s prehrane, ki vsebuje veliko beljakovin, maščob in sladkorja.

V naslednjem desetletju naj bi **živinoreja in proizvodnja biogoriv** naraščala hitreje kot **pridelava poljščin**. Zaradi spreminjanja strukture svetovne kmetijske proizvodnje se je začel s tem povezan premik od osnovnih prehranskih poljščin, kot sta pšenica in riž, h grobozrnatim žitom in oljnicam, da bi se izpolnile zahteve po hrani, krmi in biogorivu. Večji del dodatne proizvodnje izvira iz regij, v katerih so odločilni dejavniki, kot so razpoložljivost zemlje in vode ter predpisi o politiki, najmanj zavezujoči.

Cene poljščin naj bi predvidoma padale še leto ali dve, preden se bodo stabilizirale na ravneh, ki bodo ostale nad cenami

iz obdobja pred letom 2008, vendar znatno pod nedavnimi najvišjimi cenami. Cene mesa, mleka in rib naj bi se v skladu s pričakovanji povečale. Realno pa naj bi se cene poljščin in živalskih proizvodov srednjeročno znižale. Pričakovana razmerja med zalogo in porabo žit so se zelo povečala, kar bi moralo ublažiti skrbi glede nestanovitnosti cen.

Svetovno ribiško proizvodnjo bo spodbujalo predvsem večje gojenje vodnih organizmov v državah v razvoju. Zaradi trajnostno visokih stroškov v luči močnega povpraševanja bodo ostale cene rib precej nad zgodovinskim povprečjem, kar bo zadrževalo rast potrošnje v prihodnjem desetletju. Rast proizvodnje bo izvirala predvsem iz držav v razvoju v Aziji in Latinski Ameriki.

Trgovina še naprej raste, čeprav s počasnejšim tempom kot v prejšnjem desetletju. Obe Ameriki bosta okrepili svoj položaj dominantnih izvoznih regij v smislu vrednosti in obsega, Afrika in Azija pa bosta povečali neto uvoz, da bosta zadostili vedno večjemu povpraševanju.

Nedavne reforme politike kmetijskih in ribiških trgov so omogočile takšno povpraševanje in ponudbo, ki se bolj odzivata na signale s trgov; vendar na oboje še vedno vplivajo politike, kot so podpora za proizvajalce, javne blagovne rezerve in mandati biogoriva. V teku so nadaljnje spremembe politik. Kmetijski zakon v ZDA iz leta 2014 in reforma skupne kmetijske politike Evropske

Statistični podatki

Cene hrane se v državah v razvoju hitreje spreminjajo

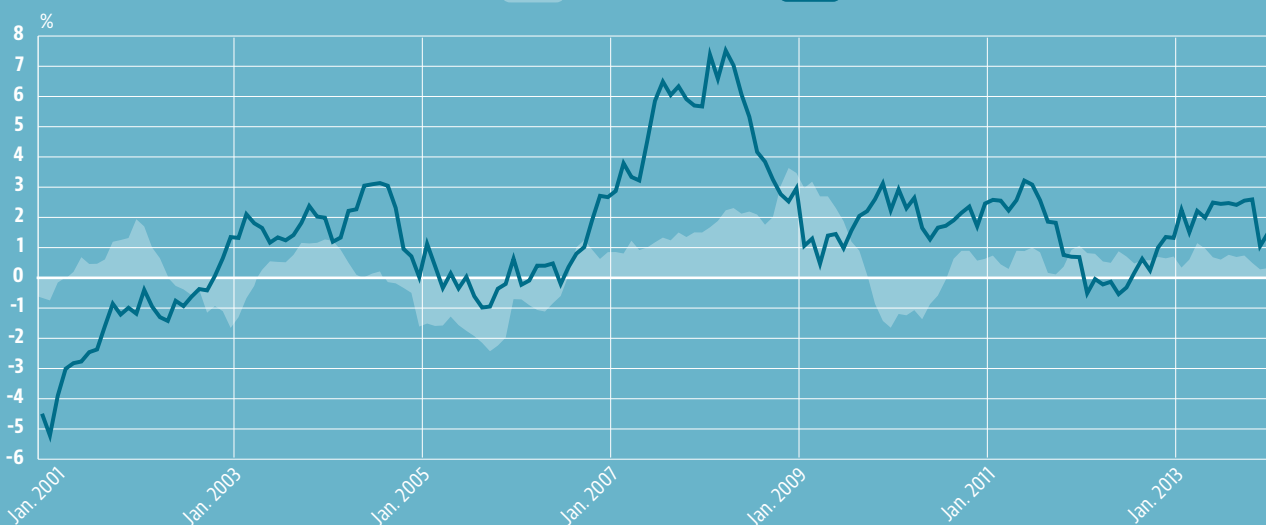
Inflacija dejanskih cen hrane

države članice OECD

države članice BRICS

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098725>

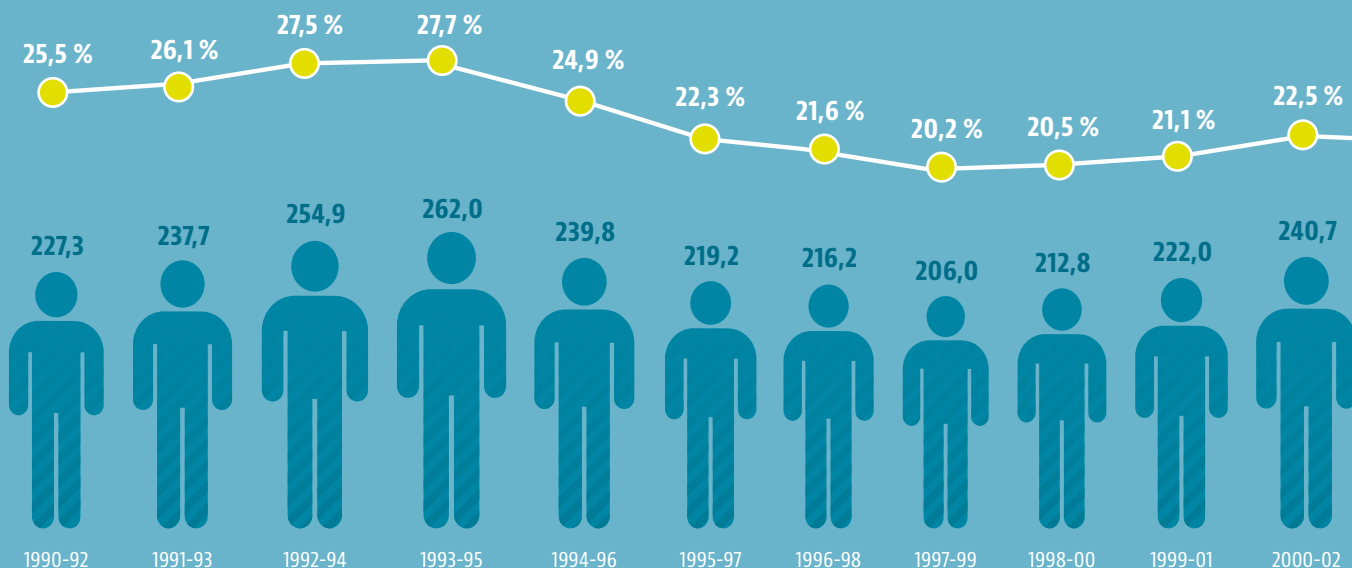
V Indiji je manj lačnih

Število podhranjenih ljudi (v milijonih)

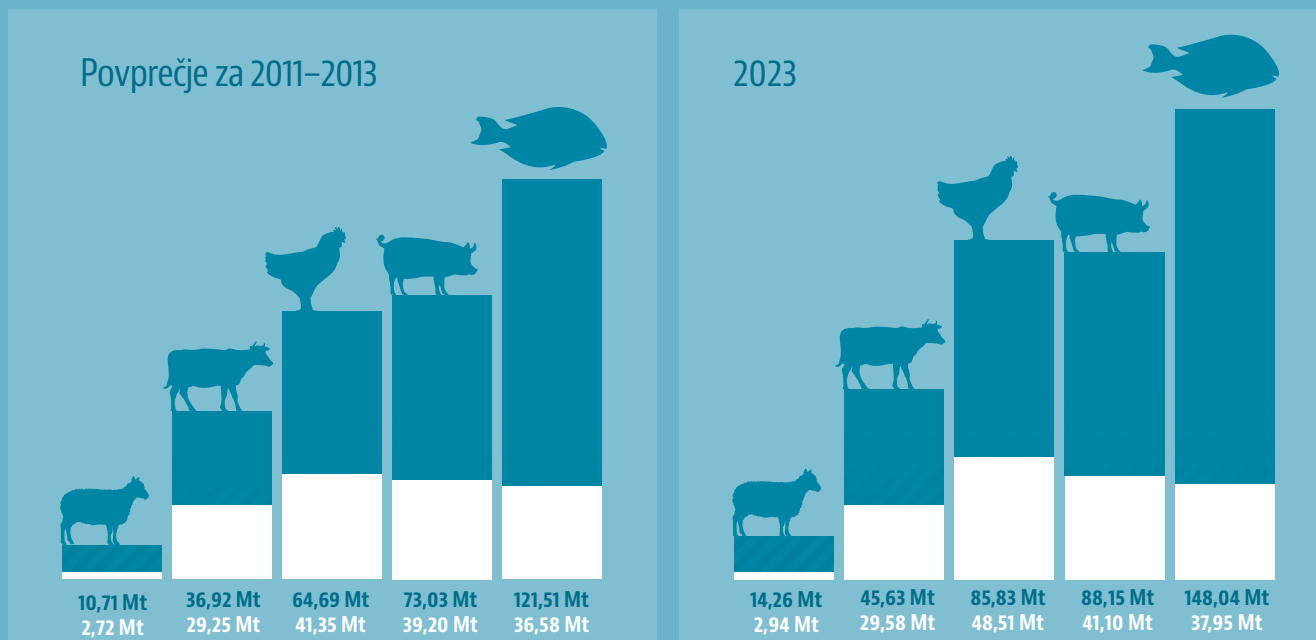
Delež prebivalstva

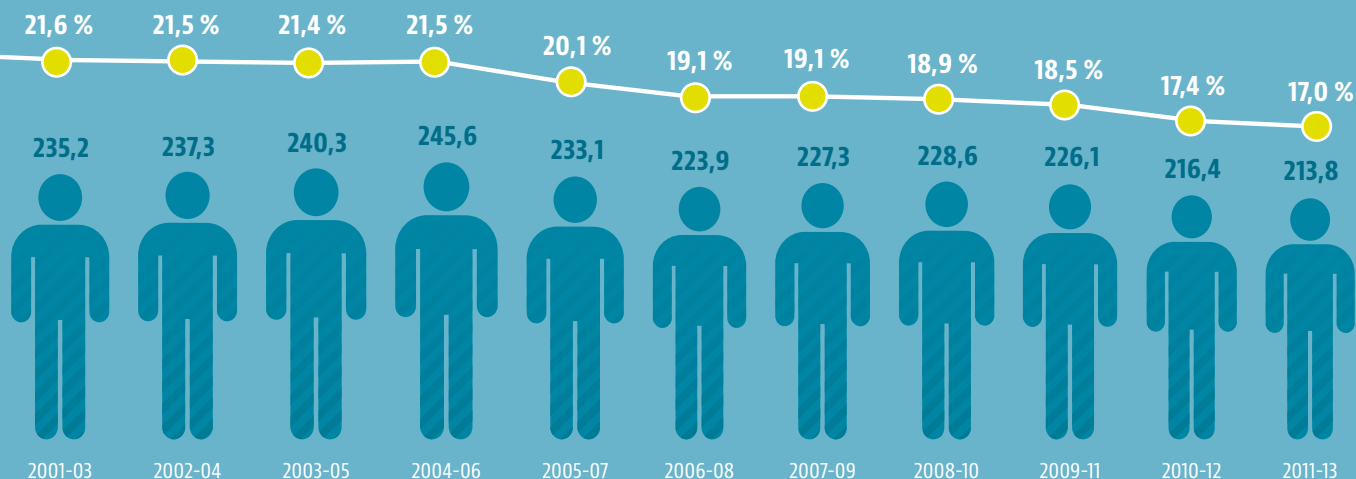
StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933099067>

V državah v razvoju je poraba mesa in rib večja

● Razvite ● V razvoju Mt = milijon(ov) ton

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933098763>

Pogled na kmetijstvo – prehranska varnost sveta

unije leta 2013 sta bila sprejeta lansko leto; vendar njune določbe niso upoštevane v sedanjih napovedih, ker še niso dokončno določene izvedbene podrobnosti.

Najpomembnejše značilnosti osnovnih svetovnih proizvodov do leta 2023

Žita: svetovne cene glavnih vrst žita se bodo na začetku obravnavanega obdobja umirile in spodbudile svetovno trgovino. Zaloge naj bi se povečale z zalogami riža v Aziji, ki so dosegle rekordno visoko raven.

Oljnice: svetovni delež obdelovalne površine, posajene z oljnicami, še vedno narašča, čeprav počasneje, ker trajno povpraševanje po rastlinskem olju zvišuje cene.

Sladkor: po znižanju ob koncu leta 2013 se bodo mednarodne cene sladkorja popravile, ker jih spodbuja močno svetovno povpraševanje. Na izvoz iz Brazilije, glavne svetovne izvoznice sladkorja, bo vplival trg etanola.

Meso: veliko uvozno povpraševanje iz Azije pa tudi obnova čred v Severni Ameriki podpirata višje cene mesa, s tem da se cene govedine zvišujejo na rekordne ravni. Perutnina prehiteva svinjino in v obravnavanem obdobju bo postala mesni proizvod z največjo porabo.

Mlečni proizvodi: cene so nekoliko padle s sedanje visoke ravni zaradi trajnostnega povečanja produktivnosti v glavnih državah proizvajalkah in ponovne rasti na Kitajskem. Indija prehiteva Evropsko unijo in želi postati največja proizvajalka mleka na svetu in v obravnavanem obdobju ustvariti velik izvoz posnetega mleka v prahu.

Ribištvo: rasti gojenja vodnih organizmov bomo priča predvsem v Aziji. Gojenje vodnih organizmov ostaja eden najhitreje rastočih prehranskih sektorjev in v letu 2014 je preseгло ulov rib za prehrano ljudi.

Biogoriva: ravni porabe in proizvodnje biogoriv naj bi se po pričakovanjih povečale za več kot 50 %, vodilna pa bosta etanol iz sladkorja in biodizel. Cene etanola se gibljejo v skladu s ceno surove nafte.

Bombaž: pričakovana sprostitvev nakopičenih svetovnih zalog bo spodbudila potrošnjo ob nižjih cenah, preden se bodo cene popravile do leta 2023.

Osredotočenost na Indijo

Ta izdaja napovedi se osredotoča na Indijo, drugo najbolj naseljeno državo na svetu z največjim številom kmetov in tudi z največjim številom ljudi brez zanesljive oskrbe s hrano. Napoved prikazuje **razmeroma optimističen scenarij za Indijo**, ki naj bi vzdrževala rast proizvodnje in porabe hrane na prebivalca, pri čemer naj bi vodili predvsem sektorji z višjo dodano vrednostjo.

Novi nacionalni zakon o prehranski varnosti je poskus

največjega tovrstnega programa za pravico do hrane, ki dodeljuje subvencionirane količine žit (približno 90 % pod maloprodajno ceno) več kot 800 milijonom ljudi. Glavni izziv bo njegova izvedba.

Subvencije za spodbujanje večje uporabe gnojil, pesticidov, semen, vode, elektrike in posojil ter cen v podporo trgu so v zadnjem desetletju prispevale k močni letni rasti kmetijske proizvodnje. Ti programi še naprej spodbujajo rast proizvodnje in omogočajo Indiji, da precej razširi preskrbo na prebivalca, čeprav bo povečevanje pritiskov na vire zmanjšalo absolutne stopnje rasti v naslednjem desetletju.

Čeprav ostajajo Indiji v glavnem vegetarijanci, bo prehrana postala bolj raznovrstna. Po pričakovanjih bo naraščala poraba žit, a večja poraba mleka in mlečnih proizvodov, stročnic, sadja in zelenjave bo prispevala k boljšemu vnosu hranil. Tudi ribe bodo zagotovile pomemben in vedno večji vir beljakovin in čeprav bo poraba mesa močno naraščala, bo še vedno med najmanjšimi na svetu.

Ključne negotovosti so v indijski makro izvedbi, trajnosti izkoristka rasti in vitalnosti vladnih programov.

Opomba o makroekonomskih predpostavkah

Makroekonomsko stanje, ki je podlaga za to napoved, predpostavlja povprečno rast BDP 2,2 % na leto v državah OECD. Gospodarske možnosti za številne od teh gospodarstev v vzponu so močne, a v primerjavi z zadnjim desetletjem nekoliko manjše. Večina afriških gospodarstev kaže močno rast. Močnejši ameriški dolar bo vplival na konkurenčnost številnih držav. Cene surove nafte naj bi do leta 2023 dosegle 147 USD na sodček.

BANKA ZNANJA

- *OECD Compendium of Agri-environmental Indicators*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264186217-en>
- *Climate Change, Water and Agriculture: Towards Resilient Systems*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264209138-en>
- *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2014: OECD Countries*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/agr_pol-2014-en

KOTIČEK Z INFORMACIJAMI

Besedilo in grafični elementi v tem delu so pripravljene na podlagi publikacije OECD (2014), *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*, OECD Publishing

DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

Produktivnost – naslednji izziv

Hitra rast gospodarstev v vzponu lahko zastane, če ni ukrepov za povečanje produktivnosti.

Veliko držav s srednjim dohodkom ni na poti približevanja dohodkom OECD na prebivalca. Močna rast v večini preteklega desetletja je v svetovnem gospodarstvu znatno povečala delež držav v razvoju. Toda, ali bo proces »preusmeritve bogastva« tem državam omogočil, da se bodo končno približale povprečni ravni dohodka na prebivalca v OECD? Po daljšem obdobju močnega napredka so se stopnje rasti v nekaterih gospodarstvih s srednjim dohodkom začele upočasnjevati. Ob sedanjih stopnjah rasti se več državam s srednjim dohodkom do leta 2050 ne bo uspelo približati povprečnim ravnem dohodka v OECD. Izziv zanje je še večji zaradi upočasnitve na Kitajskem, kjer je hitra rast do zdaj koristila njenim sosedom in dobaviteljem, zlasti izvoznikom naravnih virov.

Ključna je rast produktivnosti. Med prehodom z gospodarstva z nizkim dohodkom se je produktivnost povečala s preusmeritvijo dela iz nižje produktivnih v bolj produktivne sektorje. Ta premik je lahko še naprej pomemben dejavnik tudi v državah s srednjim dohodkom, na primer v Indiji in Indoneziji. A ko se bo ta proces upočasnil, se bo treba vedno bolj osredotočati na povečanje produktivnosti znotraj sektorjev. Ta premik je očiten v splošni rasti produktivnosti v državah OECD. Očiten je tudi na Kitajskem, kjer se je produktivnost povečala v številnih proizvodnih sektorjih z izkoriščanjem svetovnega znanja prek tujih neposrednih naložb ter uvoza industrijskega blaga in sestavin.

A produktivnost se le počasi povečuje. Za trajnostno konvergenco bi se morala rast produktivnosti povečati. V zadnjem desetletju je rast produktivnosti v številnih državah s srednjim dohodkom le neznatno prispevala h gospodarski rasti. Prav tako ni zadoščala za pomembnejše

zmanjšanje zelo velike vrzeli glede na produktivnost naprednih držav. V Braziliji, Mehiki in Turčiji se je ta vrzel celo povečala. Nasprotno pa je Kitajska zabeležila impresivno rast produktivnosti: približno 10-odstotno letno rast produktivnosti dela in več kot 7-odstotno rast skupne produktivnosti v proizvodnji in storitvah. Tudi Indija je v zadnjem desetletju doživela veliko povečanje skupne produktivnosti, čeprav je njen zaostanek za naprednimi gospodarstvi še precejšen.

Nekatera tradicionalna gonila rasti izgubljajo moč. Izboljšanje produktivnosti je še zlasti pomembno v številnih državah s srednjim dohodkom, ki se ne morejo več zanašati na prednosti, ki so jih navadno uživala gospodarstva z nižjim dohodkom, ko so pridobila status držav s srednjim dohodkom. Te vključujejo nizke stroške dela in hitro rast, ki jo poganja razvoj izvoznih industrij, ki jih spodbujajo tuje naložbe. Poleg tega je postalo demografsko okolje v državah s srednjim dohodkom manj naklonjeno rasti. Dvig na status države s srednjim dohodkom pogosto pospešuje demografski prehod, pri katerem se umrljivost zmanjšuje hitreje kot rodnost in s tem povečuje število delovno zmožnih ljudi. Nekatere regije imajo še vedno možnost za uživanje te demografske dodatne koristi, predvsem v Južni Aziji in podsaharski Afriki. A drugje se ta demografska korist zmanjšuje.

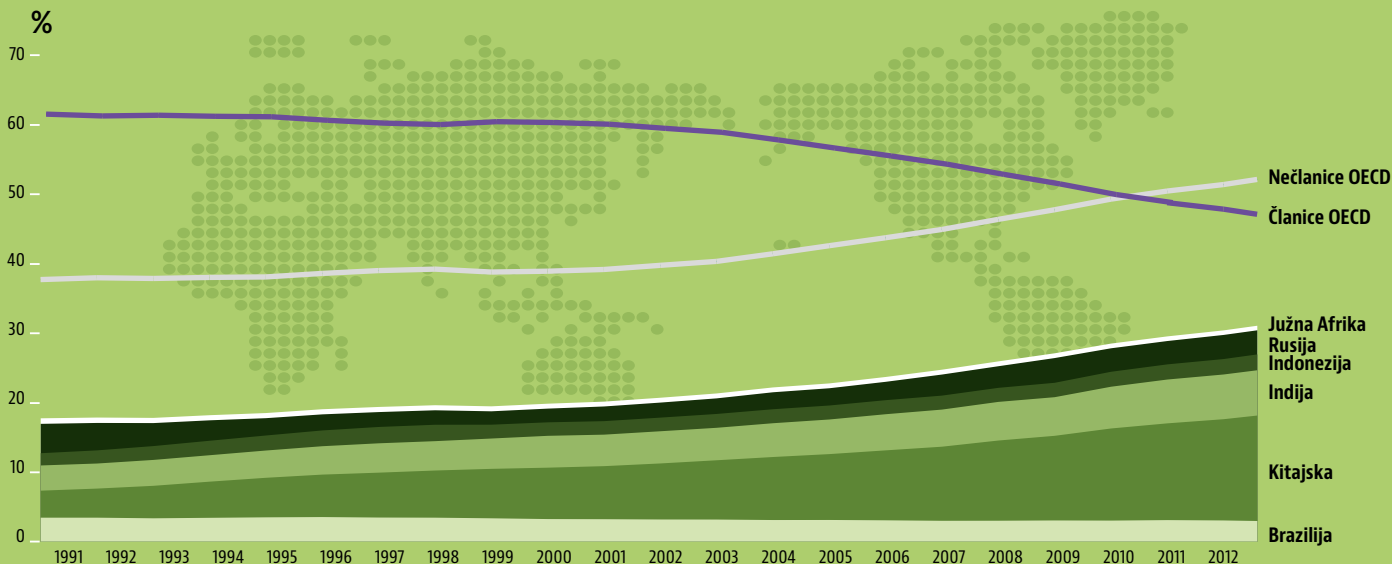
Gospodarstva s srednjim dohodkom lahko povečajo produktivnost

Z nenehno diverzifikacijo v sektorjih z višjo dodano vrednostjo v kmetijstvu, industriji in storitvah: diverzifikacija je zlasti pomembna v državah s srednjim dohodkom, v katerih se plače zvišujejo, pa tudi v tistih, ki imajo bogate naravne vire.

Statistični podatki

Prestavljanje premoženja

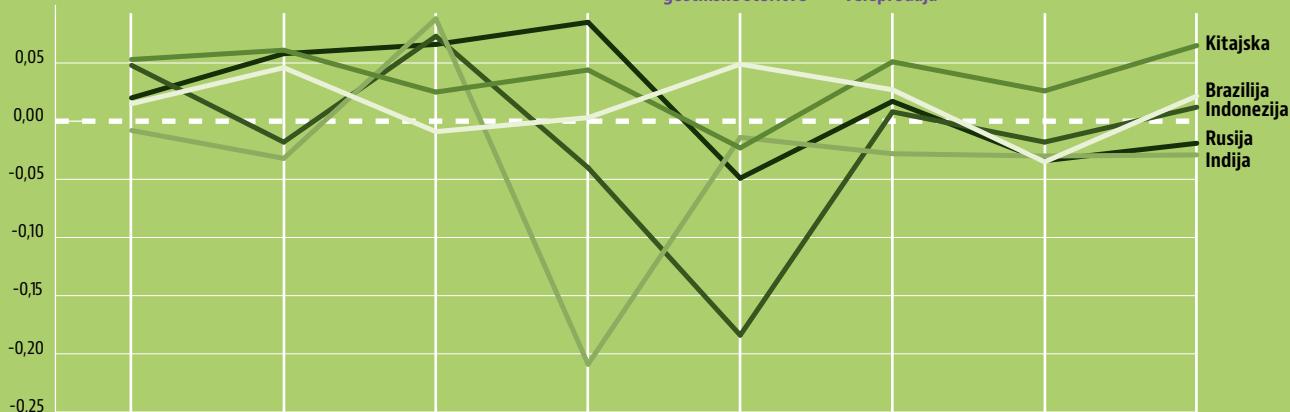
% deleža globalnega BDP glede na PKM (pariteta kupne moči)

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057419>

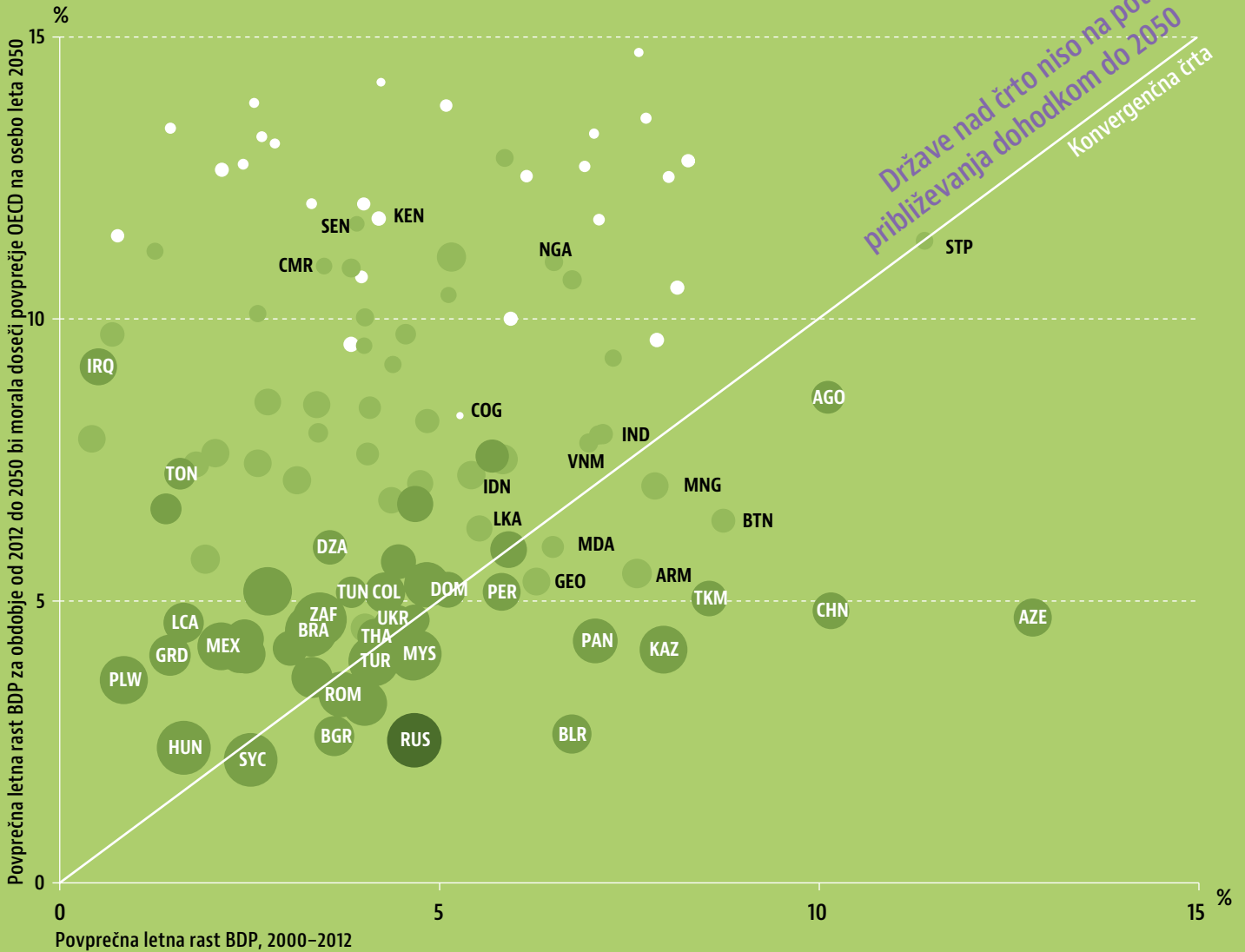
Rast produktivnosti je običajno večja pri storitvah kot pri proizvodnih dejavnostih

Rast produktivnosti dela v storitvenih sektorjih v primerjavi s proizvodnimi dejavnostmi, sprememba odstotne točke 2002-2007

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933058426>

Veliko držav s srednje velikim dohodkom ni na poti približevanja dohodkom OECD

Visok dohodek

Višji srednji dohodek

Nižji srednji dohodek

Nizek dohodek

StatLink <http://dx.doi.org/10.1787/888933057533>

OZNAKE ISO	AGO Angola	BTN Butan	DZA Alžirija	IRQ Irak	MEX Mehika	PLW Palau	SYC Sejšeli	TUR Turčija
	ARM Armenija	CHN Kitajska	GEO Gruzija	KAZ Kazahstan	MNG Mongolija	ROM Romunija	THA Tajska	UKR Ukrajina
	AZE Azerbajdžan	CMR Kamerun	GRD Grenada	KEN Kenija	MYS Malezija	RUS Rusija	TKM Turkmenistan	VNM Vietnam
	BGR Bolgarija	COG Kongo	HUN Madžarska	LCA Sveta Lucija	NGA Nigerija	SEN Senegal	TON Tonga	ZAF Južna Afrika
	BLR Belorusija	COL Kolumbija	IDN Indonezija	LKA Šrilanka	PAN Panama	STP São Tomé in Príncipe	TUN Tunizija	
	BRA Brazilija	DOM Dominikanska republika	IND Indija	MDA Moldavija	PER Peru			

Produktivnost – naslednji izziv

Z inovativnostjo z uporabo svetovnega znanja in razvojem domačih zmogljivosti: celo bolj razvite države s srednjim dohodkom imajo še vedno veliko možnosti za dohitevanje na področju tehnologije. Poleg boljšega povezovanja v svetovni trgovinski sistem in izkoriščanja tujega znanja s pomočjo trgovine, tujih neposrednih naložb in drugih sredstev morajo države razviti tudi sposobnost za inovacije novih proizvodov in procesov, ki bolje ustrezajo njihovim potrebam, ter ustvariti lastne konkurenčne prednosti.

Z reformiranjem proizvodnih in finančnih trgov ter trga dela in razvojem veščin: v številnih državah s srednjim dohodkom razvoj konkurenčnih, inovativnih podjetij pogosto ovira neustrezno regulativno okolje in pomanjkanje veščin.

S spodbujanjem konkurenčnih storitvenih sektorjev: domači storitveni sektor lahko raste, da bi izpolnil zahteve vedno večjega deleža srednjega razreda. Tudi storitve lahko povečajo konkurenčnost proizvodnje in so vir izvoznega zasluga.

Še naprej lahko izkoriščajo »stara« gonila rasti

Premik dela iz nižje produktivnih v bolj produktivne sektorje: številne države s srednjim dohodkom, vključno z Indijo, Indonezijo, Iranom in Malezijo, imajo še vedno možnost, da izkoristijo delavce v kmetijstvu, proizvodnji in storitvah ter napredujejo v produktivnejše sektorje.

Da v celoti izkoristijo skupek dejavnikov, ki spodbujajo rast: večina držav s srednjim dohodkom ima še vedno možnost za izboljšanje načina izkoriščanja dela in lahko še naprej kopiči človeški in fizični kapital. Tudi učinkovitost uporabe proizvodnih dejavnikov se lahko izboljša.

Prizadevajo si lahko širiti koristi rasti

Z zagotavljanjem enakih možnosti: v številnih državah s srednjim dohodkom je revščina še vedno zelo razširjena in/ali se je dohodkovna neenakost v zadnjem desetletju povečala. Razočaranje »srednjega razreda« nad življenjskim standardom in pomanjkanje besede pri odločanju je ustvarilo napetosti v nekaterih gospodarstvih s srednjim dohodkom. Teh družbenih izzivov se je treba lotiti z zagotavljanjem boljših javnih dobrin, izboljšanjem kakovosti življenja ljudi, zagotavljanjem več možnosti za zaposlitev in zagotovitvijo večje vloge v gospodarstvu.

Z razvojem učinkovitih regionalnih politik v podporo pravičnejši rasti in zmanjšanju regionalnih razlik: za to je potrebna opredelitev regionalnih konkurenčnih prednosti in prilagoditev javnih storitev lokalnim potrebam, s tem da imajo prednost goste naseljena revna območja.

S povečanjem energetske učinkovitosti in okoljske trajnosti: diverzifikacija v energetske manj intenzivne

sektorje in sprejemanje energetske učinkovitih tehnologij bi zmanjšala občutljivost na nihanje cen energije in spremembe predpisov in prednosti. Poleg tega bi bilo treba več pozornosti posvetiti okoljski trajnosti pri pripravi uspešnih razvojnih strategij.

Izboljšajo lahko učinkovitost uprave

Z razvojem večje zmogljivosti za oblikovanje in izvajanje načrtov: boljše usposabljanje vladnih uslužbencev in boljša koordinacija med vladnimi ministrstvi sta bistvena za zagotovitev učinkovitega načrtovanja in izvajanja. Pogumne spremembe strategij so lahko politično težke in drage, čeprav manj, kot če sprememb sploh ni. Učinkovite strategije komunikacije in prava časovna uskladitev ter vrstni red so bistveni za pridobitev podpore več deležnikov za izvajanje teh reform.

BANKA ZNANJA

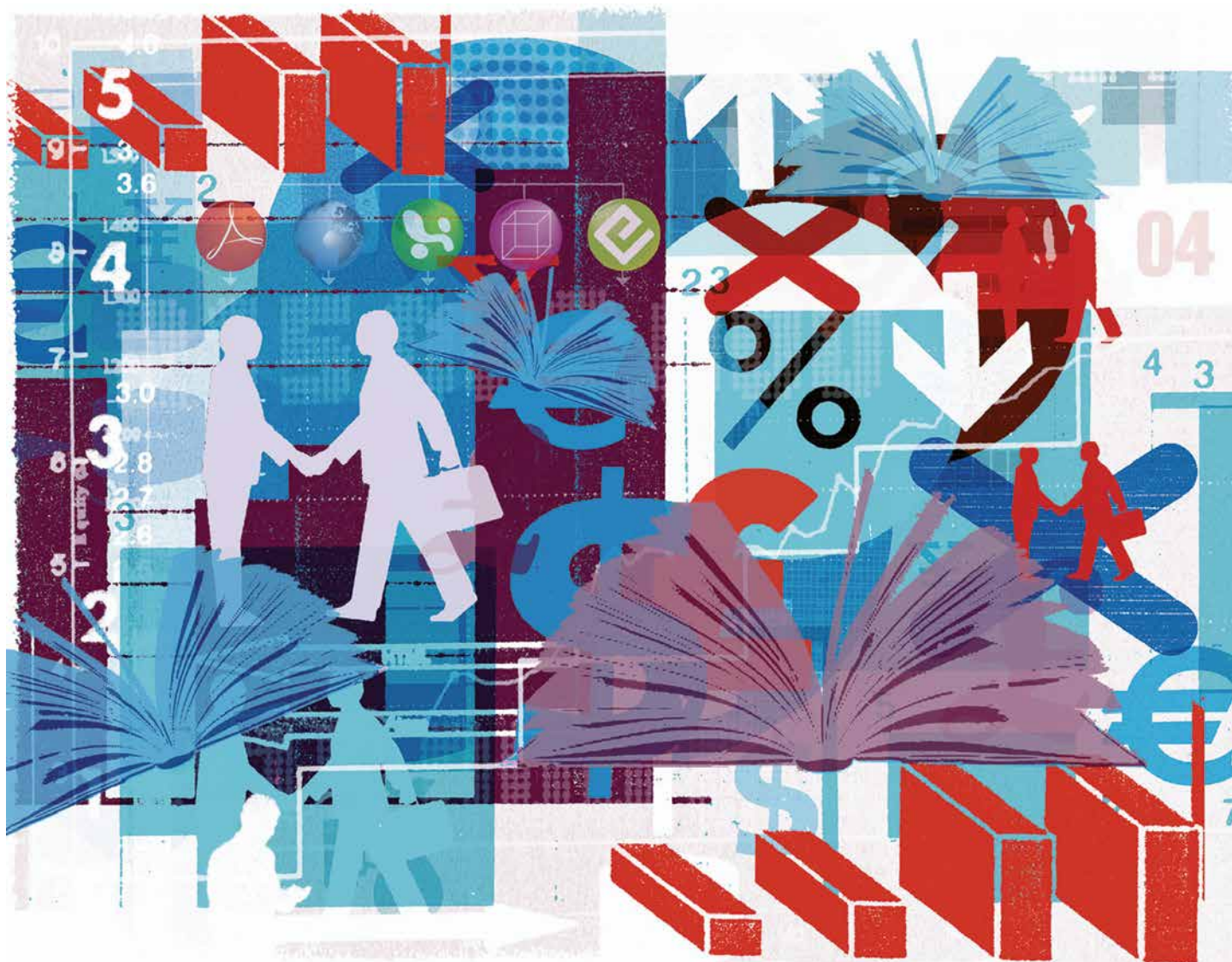
- *African Economic Outlook 2014: Global Value Chains and Africa's Industrialisation*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/aeo-2014-en>
- *Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap*
DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/saeo-2014-en>
- *Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-Income Challenge*
DOI: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2014-en

BETTER POLICIES FOR BETTER LIVES

OECD*iLibrary*

Globalna zbirka znanja OECD

Več kot 1 milijon prenosov na mesec!

www.oecd-ilibrary.org

PONOSNI NA SVOJE DOSEŽKE

REVOZ
TOVARNA RENAULT V SLOVENIJI

REVOZ

RENAULT VOZILA

